

37
regum dyademate delectabiliora redduntur. hec ille. **S**z et de hac materia plurima alibi sunt conscripta.

ExPLICIT liber secundus de solatiōe theologie. **I**ncipit liber tercius continens solationum remedia oportuna contra illa turbationa que opponuntur modo et quieti. **C**apitulum primum continens consolationes super inquietudine temptationum in genere.

Tercio principaliter .xx. et uno tristibus supradicte dñe consolatrici principali appropinquantibus et ei astanti, unus ex eis propter inquietudinem temptationum in genere ante ceteros ipsam est allocutus hys verbis. **O** dña clementissima nimis veror temptatōnibus et vestra consolatione summe indigeo. **E**t illa eidem defestiz de suis puellis tres adiunxit. quatenus dicto tristi solationem impenderent quantam possent.

CI. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **O** homo dic. nunquam audiisti illud poeticum. leuius communia tangunt. **S**i non audiisti. tene per experientiam ita esse. **Q**uid ergo. **P**rofecto sequitur hic. si hucusque temptationibus es veratus. et grauius hoc portasti. quam non tam egre feras ammodo. sed de necessitate virtutem faciens plus solito leuiter portes. **Q**uippe temptari. passio est inuitabilis et communis omnibus deo seruire incipientibus. atque deo acceptis. siue signum preciosum diuine dilectionis. **V**is scire quod temptari passio est inuitabilis. **A**udi magnum patrem Augustinum. premonitos inquit vos esse volo. neminem super terram absque temptatione victurum. **V**is scire quod hoc accidens deo seruire incipientibus specialiter sit commune. **A**udi ecclesiasticum. **E**ili inquit accedens ad seruitutem dei. prepara aiam tuam ad temptationem. **V**is scire quod sit commune deo acceptis siue signum diuine dilectionis. **A**udi angelum Raphaelis thobie loquentem. quod inquit acceptus eras deo. necesse fuit ut temptatio probaret te. **O** signum rei optime tante dignationis diuine. tante dilectionis et gratie. signum eterne felicitatis firmissime sperande.

CII. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **N**unquid non materiaz gaudij ferre poteris. aut gaudio molestaris. **E**st profecto temptatio quiddam gaudiosum. id est gaudio plenum. **A**udi iacobus alphei. **O**mne inquit gaudium existimate fratres mei cum in temptationes varias inciditis. omne inquit gaudium seculi mundi solum equiualentiam. vel potius solum eminentiam. **S**z quod dicit existimate. absit ita debere intelligi. quod talis et tantus apostolus ab utero matris sanctus. et propter similitudinem in facie et moribus fratris domini dicitur. velit quoscumque flammam habere estimationem de rebus

ut quod est lutuz, estimem⁹ auruz. Absit hoc frater absit. Vnde s̄m
 veritatem temptaciones varie sunt omne gaudium p̄dicto modo
 siue materia maximi gaudij, qđ et apparet si adesset estimatō. Nec
 mirum, nam et nunc terrena quedam et transitoria parum v̄l nihil
 bonitatis habentia. virtute estimationis censentur esse optima,
 et quib⁹ sunt peiora, dicuntur esse multo meliora. Nonne em̄ omne
 viuū est nobilius q̄ non viuū. Aurum igitur atq; lapides p̄ci-
 ciosi et cetera huiuscemodi que omni vita carent sunt s̄m veritate⁹
 peiora quedam q̄ formice. q̄ musce. q̄ aranee. q̄ minimus floscul⁹
 campi. vel folium arboris. vel pilus capitis. Nec em̄ et similia v̄l
 viuunt vita sensitua. vel vita plante. seu vegetatiua. et tamen lapi-
 pides p̄ciosi, aurumq; et argentum. et cetera metalla dicuntur p̄-
 dictis viuīs multo esse meliora. et sunt magis acceptabilia. Cur h̄
 p̄fecto sola estimatio hoc facit. Sic est etiam de denario vel floze,
 no figuram habente. seu regis ymaginem. qui quidem s̄m veritate⁹
 non plus valet q̄ si tali nummismate omnino careret. Q̄ ergo pl⁹
 valet. hoc est solum p̄pter estimationem quam vulg⁹ de ipso habet.
 Si igitur estimatō etiam falsa facit res valere. quanto magis vera
 estimatio de valore temptatōnis est habenda et omni gaudio mū-
 di. saltem s̄m equiualenciam p̄ferenda. hoc tene. hoc firmissime
 crede. fidem testimonio tam excellentis apostoli utiq; veridici fa-
 ciente.

III. CONSIDERATIO.

Quercia puella sic ait. O si scires frater quanta temptatō operat⁹
 bona. non sic temptatō te grauaret. Ecce temptatio erudit. de-
 tēptatōe hūilitas p̄ficit. tēptatio v̄tutes custodiri facit. tēptatio v̄-
 tuti adicit. Rursū tēptatio iustos p̄bat. tēptatō etiā modicū durās
 p̄batā fidē magnificat. tēptatio p̄sertiz patiētis populū edificat.
 temptatio ī futuro coronat. **V**is scire q̄ tēptatō erudit. Lege ec-
 clesiasticum. Qui inquit non est temptatus. qui scit. qui non est ex-
 pertus. Dauca recognoscit. qui temptatus non est qualia scit. **V**is
 scire q̄ temptatione humilitas p̄ficit. Audi gregorium doctorem
 egregium. per temptationem inquit humilitas p̄ficit. que mentem
 ab elatione custodit. Audi eundem itidem. Dia inquit d̄ditōris di-
 spensatione agitur. vt de se d̄fidens anima. dispensatozia temptatō-
 ne pulsetur. quatenus infirmata quid sit inueniat. et p̄sumptōnis
 p̄prie fastum deponat. **V**is scire q̄ temptatio virtutes custodiri fa-
 cit. Audi p̄dictum doctorem iterum. Sancti inquit viri cum ml-
 ta se p̄ficere virtutum p̄speritate d̄siderant. quodam fraterne di-
 spensationis moderamine exerceri se etiā vel temptatōibus exul-
 tant. qz tanto robusti⁹ acceptam virtutum gloriā custodiunt. qn-
 to temptationis impulsu d̄culsi. infirmitatem suam humilī⁹ agno-
 scunt. **V**is scire q̄ temptatō virtuti adicit. Audi senecā illū illustre

Malum inquit adicit sibi virtus lacessica. Audi et econtra leonez papam. Nulla inquit sunt sine temptationum experimentis opera virtutis. **C**orro si vis scire q̄ temptatio iustos probat. Lege ecclesiasticū. Vas inquit figuli probat fornax. et homines iustos temptatio. Vis scire q̄ temptatio et que breuissima est censenda probatam fidem magnificat. Audi apostolorum principem. Modicum inquit nunc si oportet contristari in varijs temptationib⁹. ut probatio fidei vestre preciosior sit auro quod per ignem probatur. Vis scire q̄ temptatio presertim patientis populum edificat. Lege scripturam de thobia sic dicentem. Hanc temptationem ideo permisit dominus euenire illi. ut posteris daretur exemplum patientie illi⁹. Vis postremo scire q̄ temptatio in futuro coronat. Audi saraz thobie iunioris coniugem deo loquentem. hoc inquit habet pro certo omnis qui colit te. quia vita eius si in probatione fuerit. coronabitur. si autem in tribulatione fuerit. liberabitur. non em̄ delectaris in perditionibus nostris. Audi quoq; et iacobum alpheii. Beatus inquit vir qui suffert temptationem. quoniā cum p̄batus fuerit accipiet coronam vite. quam repromisit deus diligentibus se. Econtra ad sensum contrarium. Audi magnum patrem Augusti num. Profectus inquit noster p̄ temptationem nostram fit. nec sibi quisq; innotescit nisi temptatus. nec potest coronari nisi vicerit. nec potest vincere nisi certauerit. nec potest certare nisi inimicum et temptationes habuerit.

Secundum capitulum continens consolationes super temptationibus dei

Secundo post premissa ad prememoratam dominam consolatricem illustrem accessit et alius tristis de ipsius dei temptationib⁹ conquerendo. cui mox illa tres de suis puellis pro consolatione ei impedienda deputauit.

C. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice si temptat te deus malum aliqd̄ pene inducendo. scrutare scripturas et consolaberis. quippe in baruch de deo sic scribitur. qui induxit vobis mala. ipse rursus adducet vobis sempiternam iocunditatem cum salute vestra. Est ne hecane consuetudo ipsius dei. Sunt ne isti erga homines mores sui. Profecto negare non poteris. nisi q̄ scriptura mentiatur dicere velis. Absit hoc. et semper absit. Verba sunt prophetica. primo verius dei verba. Nimirum multipharie multisq; modis olim deus locutus est p̄ trib⁹ i prophetis. Verba aut̄ dei nō trāsibūt. Quapropter propensius nota hoc. quod dicit iste propheta. induxit inquit vobis mala. Qualia inquires. certe mala alicuius pene. Nunqd̄ longa. certe non. nam breue est omne quod finem habet. Sed ecce finis ad quem mala propter probationem vestrā inducta terminat.

quia ipse rursus adducet vobis sempiternam iocunditatem cum salute vestra. que erit sine fine. Cessabunt ergo mala. et ut soror mea post me locutura testabitur. mox super inductis bonis cedent iocunditati vestre. cedent omnino salutis status. exclusis cunctis malis. est omnium bonorum aggregatione perfectus.

C. II. CONSIDERATIO.

Secunda igitur puella sic ait. **V**t quid ponderas temptationem? Nunquid non satis est inurbanum. rem huiusmodi modicam atque momentaneam aggrauare. et non magis patienter tolerare. Ecce a deo quouis temptatus tedio te reputas derelictum. cum hoc quo temptaris deberes pro nichilo computare. considerato saltē quod sit modicum et maximo bono compensandum. considerato quod momentaneū sit atque tibi pro solacio acceptatū. et in eternū nihilominus beneficium si non ponis obicem omittendū. Audi quanta digitione. quando quod solatorie deus maiestatis puerili tue conditioni descendens. per filium amos dignatus est tibi loqui. **A**d punctum inquit in modico dereliqui te. et in miserationibus magnis congregabo te. in momento indignationis abscondi faciem meam parumper a te. et misericordia sempiterna misertus sum tui. Est ne ira talis domini exercituum. est ne talis eius indignatio? Vere si est talis. non irameretur vel indignatio dici. sed potius solacium iudicari. **A**d punctum inquit et in modico dereliqui te. quasi dicat. **A**d punctum quidem ne deficeres si temptatio esset longa. et in modico ne te grauareret nimis si esset magna. **I**n momento inquit indignationis. quasi dicat. Ira indignationis mee est quasi momentanea. **A**bscondi faciem meam parumper a te. quasi dicat. **H**oc ludo ostendo me tibi fore placabilem. sine mora subsequente misericordia sempiterna. **Q**uo circa frater ymagineris. quod pius pater et misericors. temptat te specie quadam indignationis. qua se habet ad te. **A**d modum matris vel nutricis cum infante ludentis. que quasi indignationem ostendens abscondit faciem suam digitis. **S**ed parumper sic facies eius velat. **N**am mox depositis digitis infantem dulciter arridet et intuetur. ac crebrius osculatur. cuius quodammodo simile pater misericordiarum circa te operatur. dum parumper te temptando quasi propicia sua facie a te abscondita. indignari tibi videtur. sed parumper quia mox delicta iuventutis tue ignoscendo. misericordia sempiterna tui miseretur. ac velut pater filij prodigi reconciliatū osculatur.

C. III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **C**ur dei temptationem refugis. quasi sit aliorum temptationibus similis. **S**cito hoc nequaquam esse. **N**imirum dyabolus temptat. ut peruertat. caro temptat ut illiciat. mundus

temptat ut decipiat. Homo temptat ut sciat. vel experimentum capiat. Sed quid deus. Certe teste alphi filio. Deus intemptator maiorum est. ipse enim neminem temptat. temptatione scilicet aliorum. temptat tamen. sed non fraudulenter. sed salubriter. Aliter propheta dauid non dixisset. Quia me domine et tempta me. ut renes meos et cor meum. temptat igitur deus ut probet. id est ut probatos ostendat. et eosdem remuneret. Nonne sic deus temptauit abraham. quem propter obedientiam. quam ostendit paratus filium immolare. remunerauit benedictione illa solenni. quae liber geneleos manifestat. quia inquit fecisti rem hanc. et non peperisti filio tuo unigenito propter me. benedicam tibi et multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli. et sicut harenam quae est in litore maris. et benedicentur in semine tuo omnes gentes terre. quia obedisti voci mee. **C**erte ne deus respectiue in paucis temptat et in multis remunerat. Nonne hoc scriptura de iustis dicit. In paucis uerati. in multis bene disponentur. quoniam deus temptauit eos. et inuenit illos dignos se. Quos igitur deus temptat si dignos eos inueniat. multis quidem tam animarum quam corporum bonis dispositionibus remunerat. et in super pro mercede dignis se seipsum donat. qui utique teste scriptura est merces magna nimis.

Capitulum tercius continens consolationes super temptatione et impugnatione dyaboli.

Tercio pro promissa ad dominam consolatricem sepe dictam accessit et alius tristis temptationibus dyabolicis tribulatus. quod dum quaesitus esset. mox illa eide pro consolatione de suis puellis tres assignauit.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Quid sollicitaris de antiqui hostis impugnationibus qui non potest temptare nisi quantum permittitur. Sed quantum inquires. Scias primo quantum non et audi apostolum. Fidelis inquit deus est qui non patietur uos temptari supra id quod potestis. sed faciet cum temptatione patientum ut possitis sustinere. Si modo scire uelis quantum permittitur. et ad quid. Audi magnum patrem **Augustinum**. tantum inquit admittitur dyabolus temptare. quantum tibi prodest ut exercearis ut probetur. ut quae te nesciebas. a te ipso inueniaris. Sed quid. Est ne modicum a se inueniri. Pro certo inuentio sui ipsius pro se perdit melior est in uentione thesauri auri et argenti. quemadmodum per contrarium de perditione sui dicit saluator. Quid proficit homini si lucretur uniuersum mundum. seipsum autem perdat. et detrimentum sui faciat. Quid ultra. Est ne modicum in bello spirituali exerceri. Profecto non. sed est exercitium tanto superius. quanto inferius est militare mundo milita seculi. quam militare deo regi caeli. et quemadmodum spiritualia

superant corporalia. ita omnino superat omnia exercitia mundi. Denique est ne modicum probari. seu probatum christi militem fieri. certe non. quemadmodum non est modicum a deo commendari. quippe teste scriptura. ille probatus est quem deus commendat. qui nimirum non commendat mediocriter. sed sicut superexcellens est. sic commendat coram sanctis suis et angelis supercellenter.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice forsitan idcirco temptationes dyaboli primescis quia exercitatus es. Dicere magno anthonio ad discipulos. exercitatus habemus inimicos. vel quia invidiosus est eisdem dicente eisdem. varias demonum nostis insidias. vel quia inuisibilibus insidijs occulte impugnare solitus est dominus illo cassiodoro. Bellum graue est quia occultum. quia hostis insidie non videntur. Times etiam forte. quia impetuosus est toto conatu. seu quantum vnquam potest voluntari impugnare. Sed hec te non deiciant. impetum inimici ne timueris. Audi iohannem os aureum. In primis inquit grauis et insufferibilis est impetus dyaboli. quem si quis forti animo sustinuerit. in secundo inueniet eum infirmiozem. Quanto enim plus percussus fuerit. magis refrigescit et deficit. Audi eundem itidem de temptatore redemptoris nostri loquentem. Non inquit impulit. non tetigit. sed tamen dixit mitte te deorsum. ut intelligamus quod qui obedit dyabolo ipse se disponit. dyabolus enim suggerere potest. cogere non potest. Verum ad deprehendendum occultas maligni spiritus insidias. attendendum diligenter secundum doctrinam greggorij qualia suggerat. Quis inquit spiritus sit qui loquitur. ipsa suggestio declarabit. semper enim spiritus naturalis mollia. spiritus mundi vana. spiritus malicie semper amara loquitur. Est et leue contra insidias dyaboli et paratum remedium. quod tradit magnus anthoni. Varias inquit demonum nostis insidias credulitatem nominis christi vestris figite mentibus. et vniuersi demones fugabuntur.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Scias frater quod qui temptantur a dyabolo si viriliter resistunt. deo et angelis spectaculum sunt. et non nunquam in presenti honozantur. et in futuro coronantur. Vis scire de presenti. Ecce de magno anthonio legitur. quod cum quadam nocte a demonibus esset laceratus. subito radius quidam lucis et demones et tenebras effugauit. statimque sanatus christum presentem intelligens dixit. Vbi eras ihesu bone. vbi eras. Quare a principio non affuisti ut curares vulnera mea. et dominus ad eum sic ait. Anthoni hic eram. Sed expectaui videre certamen tuum. Hunc autem quia tu viriliter dimicasti. in toto orbe te faciam nominari.

¶ Porro si de spectaculo simul dei et angelorum et futura coronati-
one scire volueris. Audi illustrem Ieronimum. Deus inquit ipse om-
niū rector et dominus cum omni angelorum militia certamen tuum
expectat. tibiq; contra dyabolū dimicanti parat eternitatis coronas

¶ Quartum capitulum continens consolationes super pugna contra vi-
tia et specialiter super temptatione carnis.

Quarto post premissa ad predictam dominam princi-
palem consolatricem accessit et alius tristis de carnis
temptationibus tribulatus. et vniuersaliter de vitiis
impugnatione querulando. cui illa mox prouidit per con-
solatione de tribus puellis suis.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice de quo querularis. si bonum quod
inde sequitur scires. non tamen querulari deberes. forte dices. quod
nam boni potest sequi. Profecto non minimum. sed vnum de maxi-
mis bonorum. videlicet humilitas. que quanti sit honoris. quanti
decoris. quanti dulcoris. quantumq; accepta apud deum et per eum
remuneranda. hoc per sodales meas inferius scire poteris euiden-
ter. forte dices. Est verisimile quod hec ex predictis vitiosum impugna-
tionibus innascantur. Est omnino. et patet egregij viri gregory scilicet
claro testimonio. Ecce quid dicit. Dum inquit vitia nos temptant
proficientes in nobis virtutes humiliant. Et idem rursus Ierobeam
inquit israel tolerat. vt humana mens de se humilia sentiat. dum
minima non superat. Rursum idem sic ait. Cum temptamur vitijs di-
uina dispensatione nobiscum agitur. ne virtutibus quibus proficimus
extollamur. **H** ille. et certe bene. Nam et paulus ait. Ne magnitudo
revelationum extollat me. datus est mihi stimulus carnis mee angelus
sathane qui me colaphizet.

¶ II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O karissime. Nonne graua quandoq; te-
dia toleramus. quatenus bona nostra exteriora custodiamus. Ea-
tearis. hoc necesse est. Sed quid. Profecto interioris hominis bona
in immensum excedunt queq; exteriora. Hinc namq; de dilectione
que interiori hominem perficit dicit scriptura. Si dederit homo
omnem substantiam domus sue pro dilectione. quasi nihil despi-
ciet eam. Igitur illa potissime sunt patienter toleranda. quibus non-
nunquam diuina dispensatione faciente custodiri experimur nostra in-
teriora. Que nam inquires sunt illa. certe temptationes quibus et im-
pugnationes vitiis. Audi gregory de hoc egregius testimonium
Tunc inquit interiori bene custodimur. cum per dispensationem dei to-
lerabiliter temptamur exteriori. aliquando vitijs. aliquando pressuris. nec tem-
ptatio exterior culpam perficit. quia interior intentio sursum trahit.
nec rursus interior intentio in superbiam eleuat. Quia temptatio

exterior humiliat. sic magno ordine cognoscimus in interiori pfectu. quid accipim? in exteriori defectu quod sumus.

III. CONSIDERATIO.

Quercia puella sic ait. **O** mi frater si pugnaturus esses in duello? nonne te merito desolarentur principis presentia. animositate tue noticia. diligens pugne advertentia. principis exhortatio ad pugnandum. et eiusdem adiutorium ad vincendum. tua ab eo subleuatio contra casus. ipsi? certamis gratum spectaculum. et corde expectatio. in uictorie testimonium. et in laboris premium: certe sic. **Q**uid ergo? **D**efecto per desolationem tua hec omnia. haud dubium in meliori desistentia occurrunt in pugna tua contra carnem te temptantem. **V**is enim scire quomodo princeps regum terre de? ipse de quo mundi sapientes taliter conclusere. **V**n? ergo princeps. erga te se habeat in hac pugna? **T**udi magnum patrem **A**ugustinum. **C**onatum inquit tuum nouit de? et voluntatem tuam inspicit. et luctam cum carne desiderat. et hortatur ut pugnes. et adiuuat ut vincas. et certantem spectat. et deficientem subleuat. et Vincentem coronat. **h**ec pater ille.

Sed et hoc non modicum adicit desolationis in temptatione carnis. quod persone temptate sperandum est de victoria non solum ratione soli christi. sed et matris eius gloriose interuenientis. **D**e quo ille **C**esari? pulchrum refert experimentum. **M**atrona inquit cuiusdam honesti militis uxor instinctu dyaboli alium admisit. que post tempus aliquod inspiratione diuina ducta penitentia de crimine doluit. et adultero prorsus tradidit. **I**lle vero mariti eius absentiam obseruans. domum illius intrauit. et cum sola reperisset uerbis solitis ad crimen eam inuitauit. quod cum illa renueret. uiuentem opprimere nisus est. et cum uideret se illi non posse resistere. ad totius castitatis patronam desugit dicens. **R**ogo te domina per illud sanctum aue maria ut liberet me. ad quod uerbum omnis uirtus desecit in milite. et emarcuit. et sic femina incorrupta euasit. **h**ec pater ille.

Capitulum quintum continens desolationes super difficultate bone uite et uirtuose in principio. siue super difficultate que est in principio in deserendo uiciorum delectationes et acquirendo uirtutes.

Quinto post premissa ad illustrem dominam desolatricem sepedictam. accessit et alius crisis querens desolari super difficultate acquirendi uirtutes. et deserendi uiciosas delectationes. cui illa mox per sua desolatione de suis puellis septem assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **O** amice cur intantum super difficultate uiciorum delectationes deserendi turbaris? cum hec difficultas in possibilem facilitatem omnino sit mutabilis? **S**i tu considerares

qualiter ad te ipsa vitia se haberent. Ecce se habent utiq; tanq; ini-
mica. tanq; infesta et anime tormenta. eoq; facili⁹ superanda quo
nos min⁹ alliciunt voluptate vlla. Vis hec scire karissime? Audi se-
necam illustrem. Virt⁹ inquit h^m naturam est. vitia vero inimica
sunt et infesta. Audi rursus de residuo insignem **jeronimus**. Quid
inquit oro te iuido delectationis prestat invidia? quid alter ab or-
dio mercedis accipit. quid iracundo furoz suus confert? simpliciter
curre per singula. et inuenies tot anime tormenta. quot vitia. que
utiq; eo facili⁹ vinci possunt. quo nulla nos alliciunt voluptate. **H**
ille insignis. Rursus vitia si quas habent delectationes. ille mo-
mentaneae sunt. et nonne talia tam momentanea tanq; vilia sunt ge-
neroso animo contemnenda? atq; idcirco facile deserenda? Amplius
viti⁹ delectationes si que sunt. contemptibilez faciunt ac totaliter
confundunt. nonne ergo detestande sunt. et facile deserende existunt?
Deniq; sicut cor virtuosum comparabile est celo qd deus inhabitare
delectatur. deus inquam quem ut dicit insignis **jeronim⁹** non auro
templa fulgentia. non gemmis altaria distincta delectant. sed aia
virtutib⁹ ornata. cuiusmodi animam pater clareuallis celum vocat
Sic per oppositum cor vitiosum potest dici infern⁹. Nam ad modum
inferni est habitatio demonum. habens ad modum inferni tenebras
ignorantie. ignem praeue cupiditatis. et vermem remordentis con-
scientie. tale cor habentes infernum preoccupant. quasi timeant se
ad ipsum nimis tarde puenturos. Nonne ergo viti⁹ delectat⁹
que cor hominis tale faciunt. et ad penas futuras intolerabiles
pariter et interminabiles disponunt. sunt facile deserende? certe
stat q; sic. etiam p⁹fus digne.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad scdam partem capituli se referens. sic ait. **Tu**
di. O amice verbum gregozij satis egregium. Si inquit forti nos
studio contra viti⁹ incentamenta stringim⁹. etiam ipsa vitia ad usum
virtutis immutam⁹. **H**ille. Sed tu in hoc forti studio causaris dif-
ficultatem. quavis in virtutum acquisitione difficultatem abhor-
rere minime oporteret. Nempe difficultates salubres sunt. quando
etiam eas inordinatis contingit cupiditatib⁹ non deesse. quanto enim
amariores sunt. tanto magis deum homini dulcescere faciunt. **Tu**
di magnum patrem **Augustinum** deo loquentem. Dabebat inquit
in cupiditatib⁹ meis amarissimas difficultates. te tanto magis p⁹
spicio. quanto min⁹ sinebas mihi dulcescere qd non eras. **H**ille. **C**
Sed ex alio capite in virtutum acquisitione difficultatum pcedit
utilitas. nam id sepe qd laborios⁹ acquiritur carius habet. eoq;
magis tenaciter possidetur. Sed et de illa generali iusticia de qua
in ethicis affirmatur qd omnes virtutes complectat. Dicit sic et nra
ethica. Si iusticiam quis diligit. labores hmoi. id est difficultates

magnas habent virtutes. Sobrietatem em̄ et sapientiam. i. temperantiam et prudentiam docet. iusticiam et virtutem. i. iusticiam illam que specialis virtus dicitur. et virtutem. i. fortitudinem supple etiam docet quibus vtilis nihil est in vita hominibus. Et nonne libenter quemadmodum et feliciter difficultatem illam pateris seu laborem que ad prefatas virtutes cardinales terminantur. quibus huiusmodi sapientem in vita hominibus nihil vtilius reperit. An vis scire que vtiliter vite hominum que adhuc in probatione est et temptationibus varijs impugnat per dictas virtutes. temperantiam. fortitudinem iusticiam. et prudentiam sit psum. Audi quondam magni patris postillam. In regione inquit intelligibilium beata vita in fonte suo bibitur. inde aliquid aspergitur huic humane vite ut in temptationibus huiusmodi seculi temperanter. fortiter. iuste. prudenter viuat. et desentiam forsitan inquires per dictas virtutes tam vtilibus vel aliquam partem difficultatem. veruntamen per ipsarum vtilitate perfectius intelligenda scire vellem cur illas cardinales appellares. Ecce de hac ratione ad presens contenteris. Idcirco eas appellauerim cardinales. quia cum teste virtutum summula. virtus sit habitus electiuus. ad modum cardinalium hee virtutes summum pontificem. vel dispositiue eligunt illum qui est pontifex futurorum bonorum. ut in mentis perfidens desistorio. decernat in omnibus et per omnia quid vtilis sit agendum.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O frater sine virtute infirmus es. vix potes non virtus. Eac ergo in acquisitione virtutum infirmis similiter. que in remedijs maxime finem spectat. que etiam expectant. Quocirca si virtutum acquisitione curari desideres. tunc ope precius est. ut magis que initium finem desideres. Nimirum que finis delectabilis difficile principium subsequatur. patet per ydoneos testes. Audi illustre senecam. Initium inquit eundi ad virtutes arduum est. que hic primus imbecille mentis et egre. est formidare inexperta. Itaque cogenda est ut incipiat. deinde non est acerba medicina. primum enim delectat dum sanat. aliorum remediorum post sanitatem voluptas est. Audi quoque et quondam huic desonum euangelicum apparatus. Angusta est inquit via que ducit ad vitam. que non nisi angusto initio incipitur. processu vero temporis ineffabili delectationis dulcedine dilatat. Denique audi et verba huius desormia ipsius Salomonis. Ducam inquit te per semitas equitatis. i. per artas vias iusticie seu virtutis. quas cum ingressus fueris non artabuntur gressus tui. et currens non habebis offendiculum.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Forsitan frater audiisti ethicum illud. que. s. virtus est des bono et difficili. et licet bonum quod appeteres. tamen incommodum difficultatis abhorres. Sed profecto non oberes. Nonne expedies reputares

vnum aliquod breui sustinere incommodum p̄ re tali qua adeptam
 mox simul omnia incomoda tibi pene totaliter essent adempta. **Re-**
 putarem quidem inquires. si res talis appareret. **Queso** igit̄ **seneca**
 illi illustri fidem accommoda. et attende quantum contra vniuersa inco-
 moda virtutem adipiscens comodum pmittat. **Quēadmodum**
 inquit minuta lumina claritas solis obscurat. sic dolores. molesti-
 as. iniurias. vire⁹ magnitudie sua elidit atq; opprimit. nec magis
 vllam portionem hnt̄ incomoda cum in virtutez inciderint. q̄ i ma-
 ri nimb⁹. **Hec** ille de virtute. quam idem virtutū amator asserit cō-
 temnere tam incomoda male fortune. q̄ etiā comoda bone. **Vnum**
 inquit hominis bonū ipsa virt⁹ est. que inter hanc fortunam et il-
 lam. superba incedit. cū magno vtriusq; contemptu. **Non** igitur in-
 comodum difficultatis qd̄ eius adoptionis p̄ncipio adherere cō-
 suevit plus attendas. q̄ in auri vel argenti acquisitione attenderes.
Nimirum p̄dicto illustri testante. nulla possessio. nulla vis auri
 et argenti pluris q̄ virtus estimanda.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. **O** homo parui cordis. parumq; circumspe-
 cte. **Si** te virtutū in aggressu difficultas terzet. cessaret h^o de
 facili. si tamen tu circumspiceres quanta virtus bona cōferret. **Ni-**
 mirum virtus confert sanitatem. cōfert fortitudinem. confert lon-
 geuitatem. cōfert pulchritudinem. cōfert habitum optimuz. confert
 ornatum. confert et conuiuium. **Vis** scire q̄ virtus ad modum me-
 dicine sanitatem conferat. **Audi** **gregorium** hoc ergegie breui ser-
 munculo declarantem. **quid** est inquit virt⁹ nisi medicamentum. et
 quid est vitium nisi vuln⁹. **Sz** et ecclesia cantat **Sanate** egros mo-
 ribus. nos reddentes virtutib⁹. **Vis** scire q̄ virt⁹ fortitudinem cō-
 ferat. **Audi** virtutis ethimologiam. **Virt⁹** quippe dicitur quasi vis
 intus. vel quasi viroz mentis. vel quasi virib⁹ nitens. vel quasi vi-
 ri status. vel quasi virum tuens. **Vnde** quidam dixit. **Virtutez** dici-
 eo q̄ vi tueat̄ possessorem. **Vis** scire q̄ virt⁹ longeuitatem cōferat.
Audi illustrem **Senecam**. **Potest** inquit nostra p̄uidencia longio-
 rem progare huic corpulculo moram. si voluptates quibus maior
 pars perit poterim⁹ regere et cohercere. **Ille** sed quid. **Profecto**
 hoc potest fieri per virtutes que h̄m arestorem illum in suis mo-
 ralib⁹. sunt circa voluptates. ipsas scz colibentes. et ad discretum
 regimen rationis conferentes. ac diut⁹ per consequens viuere fa-
 cientes. **Vis** scire q̄ virtus pulchritudinem conferat. **Audi** rursum il-
 lustrem **senecam**. **Errare** inquit mihi visus est qui dixit **Gratior** est
 pulchro veniens e corpore virt⁹. non em̄ vlllo honestamento eget.
 ipsa magnum sui decus est. et corp⁹ suum cōsecrat. **quod** et p̄sido⁹
 ille considerans. virtus inquit est animi habitus. nature dec⁹. **Vis**
 scire q̄ virt⁹ habitum optimum conferat. **Audi** p̄efatum **arestoti-**
lem in suis moralib⁹. hic quidem dicit. q̄ habit⁹ medi⁹ in omnib⁹

virt⁹ q̄ta
cōfert

1
2
3
4

laudabilis. Dicit etiam q̄ virtus est habitus immediatē cōsistens
quo ad nos. Ex quo sequit̄ q̄ est habitus nobis bene proportionatus
6. Dixisse etiam inuenit̄ q̄ virtus est optimus habitus. Vis deniq̄ scire
q̄ virtus ornatum d̄ferat. Audi iohannem os aureū taliter de or-
natus anime spoliatione d̄querentem. Nos inquit omne temp̄ vi-
te nostre d̄sumim̄. expoliantes d̄nāz diuersis virtutib̄. ad ornātes
ancillam diuersis ornatib̄. Hec ille qui plane per oppositum ei⁹
q̄ dicit de ornatu ancille. i. carnis. supponit q̄ virtutes si adessent
ornat⁹ essent d̄nē. i. ip̄i⁹ anime. Postremo vis scire q̄ virtutes cō-
A uiuium d̄ferāt. Audi gregorium et ip̄i⁹ de apposito sub typo filio-
rum job egregium testimonium. Elij inquit per domos diuinū fa-
ciunt. dum virtutes singule iuxta modum p̄prium mentem pascunt

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. O frater karissime vt virtutū difficultates
libenti⁹ feras. p̄ter iam per sororem meam narrata. Audi ad-
huc bona alia que per virtutes d̄ferunt̄ & cōferunt nanq̄ virtutes
nobilitatem. diuitias. regnum. munimen. potentiam. laudem. et
honorē. Vis scire q̄ virtutes nobilitatem d̄ferant. Audi illustre
1 senecam quo ad nobilitatis inchoationem quis inquit est genero-
sus ad virtutem a natura d̄posit⁹. Audi quoq̄ et p̄clarum jeroni-
mum quo ad nobilitatis p̄fectionem. Summa inquit apud deū no-
2 bilitas est. clarere virtutib̄. Vis scire q̄ virtutes diuitias d̄ferant.
Audi patrem clareuallis. Vere inquit diuitie non opes. s̄ virtutes
sunt. quas secum d̄scientia portat. vt in eternum diues fiat. Vis sci-
3 re q̄ regnum d̄ferant. Audi magnum patrem Augustinum. Mens
inquit non potest habere regnum virtutum. nisi p̄imum excusserit
iugum vitior. Hec ille. Qui per hoc supponit q̄ homini virtuoso
penes mentē seu animū. per ipsas vtutes acq̄rit̄ regnū. Vis scire q̄
4 vtutes munimē d̄ferāt. Audi ciceronē locutozē egregiū. Sapiētis
inq̄t aim⁹ vtutib̄ oib̄ vt meib̄ est sepi⁹. Vis scire q̄ vtutes potē-
5 tentiā d̄ferāt. Audi q̄d dicat quidā euangelic⁹ d̄mentator. Crādis
inquit violentia est in terra nasci. et celum rapere. et habere p̄ vir-
6 tutem. quod per naturam nō possum⁹. Vis scire q̄ virtutes laudes
d̄ferant. Audi quid dicitur in virtutum summula q̄ ethicam vocat.
Ibi quidem dicitur q̄ virtuosus laudat̄ ab omnib̄. Audi quoq̄ et
ex nostra ethica verbum illud. Laudemus viros gloriofos. homi-
A nes diuites in virtute. Vis deniq̄ scire q̄ virtutes honores d̄ferāt.
Audi insignem boetium qui sic dicit. Nō virtutib̄ ex dignitate. s̄
ex virtutib̄ dignitati honor accrescit.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. O homo dilecte vt virtutum difficulta-
tes libenti⁹ patiaris. scias q̄ p̄ter que iam per duas sorores
meas sunt narrata etiam alia bona sunt adhuc digne ponderanda

alia bona
virtus

que per virtutes obtinentur. videlicet honestas. dignitas. perfectio. vita celestis. premium. beatitudo. et p[er]henne gaudium. **V**is scire q[uod] virtutib[us] quis honestatem consequatur. **A**udi sententiam **Cy**ceronis. **V**irt[us] inquit et honestas nomina diuersa sunt. res aut[em] subiecta p[er] se eadem. **V**is scire q[uod] virtute quis dignitatem consequatur. **A**udi **boetij** sententiam. **V**irtuti inquit propria dignitas inest. **V**is scire q[uod] quis virtutib[us] perfectionem consequatur. **A**udi illuz gentilem **aristotelem** loquor. hic dicit in suis moralib[us]. q[uod] virtus habentem perficit. et op[er] ei[us] bonum reddit. **D**icit quoq[ue] et idem alibi. q[uod] virtus est dispositio perfecti ad optimum. **V**is scire q[uod] quis virtute celestem vitam consequatur. **A**udi cuiusdam anacharite de alijs quibusdam loquentis sententiam. **V**os inquit patres celestem diuersificationem habentes. celestem et sapientiam possidetis. nihil miruz eleuatos vos operib[us] video. et superiora sectantes. quid dicam. **V**irtute em[en] etiam transpositi estis super terram. vosmetipsos ex toto alienantes ab ea. quid dicam. vos terrenos angelos. et celestes homines dicens. non peccauerim. **V**is scire q[uod] virtute quis premium consequatur. **A**udi rursus sententiam insignis **boetij**. **N**unquam inquit sine pena sunt vitia. nunquam sine premio sunt virtutes. **S**i vero scire desideras quod sit premium. ecce secundum illustrem **senecam**. nullum virtutuz precium dignum ipsis extra ipsas est. sed p[ro] meliori sententia. **A**udi magnum patrem **augustinum**. **P**remium inquit virtutis erit ipse qui virtutem dedit. **V**is nunc ulterius scire q[uod] virtutib[us] quis beatitudinem consequatur. **A**udi **cycceronis** quibus gentilis catholicam sententiam. **S**unt inquit nobis innata virtutum incicia. que si adolere pateremur. nos ad beatitudinem cum diuino munere ipsa natura p[ro]duceret. **I**dem quoq[ue] sic dicit. **I**n quo virtus est. nihil ei deest ad bene ac beate viuendum. **S**ed et puto similiter audiendum quemdam **Macrobius**. **N**am sole inquit virtutes faciunt beatum. nullaq[ue] alia via quisq[ue] hoc bonum adipiscitur. **V**is demum scire q[uod] quis virtute gaudium perpetuum consequatur. **A**udi illustrem **senecam**. **I**mprobre inquit voluptates non sunt solide. non sunt fideles. etiam si non nocent fugiunt. potius aliquid bonum mansurum circumspice. sola virtus prestat gaudium perpetuum securum.

Capitulum sextum continens consolatio[n]em sup[er] laborib[us] in genere.

Exto post premissa ad dominam consolatricem principalem accessit et tristis laborib[us] attediatus petens ab ea consolari. **E**t illa eidem p[ro] consolatione sibi impendenda de suis puellis tres continuo deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **A**mice karissime quoniam sicut dicit egregius pastor **gregorius**. **S**ubleuatio laboris. est visio collaborantis. **I**dcirco vide collaborators. **V**ide q[uod] homo nascitur ad laborem.

quod si bene videris. cur de laboribus querularis. **V**elles ne exem-
ptus esse pre ceteris. **N** quibus nec prophete. nec apostoli exempti fu-
ere. sed nec ipse dei filius in carne. **Q** si horum vis esse socius solati-
onis. sis et laboris. et exemplum eorum sequaris. **N**onne vides no-
biles homines. delicatos et passibiles. grauib9 hastiludiorum et to-
neamentorum conflictuum. et aliorum militariu exercitiorum. et pe-
riculosis laborib9 se ingerere. nulla ex causa magis q9 quia verecu-
dantur suorum progenitorum et sibi similitudinis exempla non imitari. ad-
propositum autem nonne exemplum habes in prophetis. **A**udi iacobum
alpheii. **E**xemplum inquit accipite fratres longanimitatis et laboris
et patientie per prophetas qui locuti sunt in nomine domini. **V**i-
de etiam quis ille fuerit qui dicebat. **P**auper sum ego et in labori-
bus a iuuentute mea. exaltatus autem humiliatus sum et turbatus
Ecce ille humiliatum et conturbatum se dicit ratione exaltationis.
non ratione paupertatis et laboris. **N**onne etiam exemplum habes
in apostolis. certe sic. nam aliter paulus se alijs comparans. non dixis-
set. amplius omnibus laboravi. si non et ipsi alij laborassent. **N**onne
et perutile et precipuum exemplum habes in ipso christo. cuius ex-
emplum est quasi scutum quoddam cordium. **I**uxta illud **trenorum**. dabit
eis scutum cordium laborem tuum. **N**imirum labor contra temptationes
demonum est quasi scutum cordium. quemadmodum vacantem otio
tanquam dicto scuto non munitum. demones inuadunt iaculis tempta-
tionum. **D**enique considera pensius dictum illud patris clareuallis
Qui in labore hominum non sunt. in labore perfecto demonum erunt.
Sed nec postremo pretereundum iudico verbum notabile ciceronis
rethoris eximij. **S**icut inquit contra naturam magis est detrahere al-
teri sui ommodi causa. quam mori. quam dolere. **I**ta magis secundum naturam pro
omnibus si fieri posset labores et molestias suscipere. quam viuere sine
molestijs in maximis voluptatibus.

C II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **O** karissime quam gratus sit deo labor hominis
cui tamen adest rectitudo intentionis. nouerunt illi potissime
qui semper vident faciem patris. et agnoscunt erga laborantes be-
niuolum vultum domini sui dei omnipotentis. **Q**uocirca et ipsi mi-
stri eius scilicet angeli sancti. suo se domino conformantes. credendi sunt
ad eosdem laborantes gratiam habere non modicam. ipsosque quia
nonnunquam vel spiritualibus solationibus visitare. **A**d quod speran-
dum sed non nobilibus. non potentibus. non diuitibus. ommodis suis
vacantibus. sed magis humilibus recta intentione laborantibus. **I**d
magna occasio potest esse quod circa pastores gestus est. qui hora do-
minice natiuitatis erant in regione eadem que est circa bethleem
vigilantes et custodientes vigilias noctis super gregem suum. **V**is
igitur scire quid circa istos gestum sit. **A**udi patrem clareuallis. pro
oppositus ad ipsos de magnis loquentem. **Q**ui multi inquit nobiles

szm carnem. q̄ multi potentes hora illa in stratis mollib⁹ quiesce-
bant. et nemo eorū dign⁹ habitus est nouam lucem videre. magnū
illud gaudium scire. angelos audire cantantes. gloria in excelsis
deo. supple sicut predicti pastores. Agnoscant igitur homines. q̄a
qui nō in laborib⁹ hominum exercentur. ab angelis visitari nō me-
rent. Agnoscant q̄ placeat supernis ciuib⁹ labor cui⁹ est intentō
spiritalis. q̄n quidem et illos tam felici dignant⁹ alloquio affari. q̄
corporali vrgente necessitate laborant p̄ victu corporis.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **O** amice idcirco forte abhorres laborare.
q̄ vel nonnulli labores vident⁹ efficaciam nō habere. vel q̄ la-
bor videtur tibi grauis siue magnus. vel quia tibi videtur nimis
esse long⁹. **S**ed contra motiū primum. **A**udi quid dicat papalis epi-
stola. **A**licet inquit nō sequatur semp̄ maiorem laborem effect⁹. nihil
omin⁹ tamen ipse labor est meritorius apud deum. iuxta qd̄ legitur.
reddet de⁹ mercedem laborum sanctorum. **S**ed et paul⁹ ait. **V**nusquisq̄
ppriam mercedem accipiet szm suum laborem. **A**udi quoq̄ **p**hylo-
nem doctissimum bonorum inquit laborum gloriosus est fruct⁹. glo-
riosus inquit. quasi dicat. et si non remunerat⁹ in hac vita. nō tam
mediocri fruct⁹ vel exiguo. sed copiosus percipiet⁹ in gloria. **D**e
cui⁹ certa spe et expectatione. audi gregorium egregie locutum.
Sancti inquit viri quot labores nunc veritati commendantes exhibēt:
tot iam remuneracionis sue pignora intra spei sue cubicula clausa te-
nēt. **P**orro quantum ad scdm̄ motiū de laboris grauitate. **A**udi
insignem **j**eronimū. labore inquit terzeris. nemo atleta sine sudori-
b⁹ corona. **H**ec ille. innuens expectationem corone. sz̄ p̄uenio sudo-
re. i. p̄uenio labore ad modum sudoris quantorū transeunte. **V**nd̄
quo ad hoc. et contra terciū premissorū de laboris diurnitate. **A**u-
di illustrem **s**enecam. **S**iqua inquit per laborem recte feceritis. la-
bor cito recedet. beneficiū dum viuitis nō abscedit. **M**agis autem
volo vt contra scdm̄ et terciū motiuū insignis **j**eronimi i. verbum
attendas. **N**ull⁹ inquit labor dur⁹. nulluz temp⁹ longū videri de-
bet. quo gloria eternitatis acquirit⁹. **Q**uocirca audi et hanc premis-
sorū p̄sus solatoziam declarationem cuiusdam doctozis. cui⁹
non est spernenda auctoritas. **D**eī inquit ineffabilis et immensa bo-
nitas etiam hoc p̄uidit. vt laborum quidem temp⁹ et agonis nō ex-
tenderet. nec longum faceret aut eternum. sz̄ breue. et vt ita dicam
momentaneū. vt in hac breui et exigua vita agones essent et labo-
res. in illa bō celesti vita eterna esset corona et p̄mia meritorū. **D**eo
vidit quidem vt labores cito finirentur. meritorum vero p̄mia
sine fine durarēt. et p̄ h⁹ mūdi tenebras visuri essent cādidissimā
lucē. et accepturi maiore cūctarū acerbitatib⁹ b̄titudiez. testāte h⁹
apostolo vbi ait. **N**ō sunt odigne passioēs h⁹ t̄pis ad supuenturam

gloriā que reuelabit in nobis.

Capitulum septimū continens consolaciones sup maloz sustinētia.

Primo post premissa ad sepeditam dominā consolatri-
cem accessit et ali⁹ tristis. maloz se asserens sustinētia
p̄grauatum. atq; ideo petens vel aliqua consolatiōe
releuari. cui illa ea de causa mox p̄uidit de quinq;
suis gratis puellis.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice cur de maloz sustinētia queru-
laris. et te ipsum grauas tuip̄sius querelis. seu adiectione pp-
rie opinionis. Vis scire q̄ sic faciens vt impatiens erras et decepe-
ris. Audi illustrem Senecam. Noli inquit mala tua facere tibi gra-
uioza. et querelis te onerare. leuis est dolor. si nil illi opinio adie-
cerit. econtra si te exhortari ceperis ac dicere. nil est. aut certe exi-
guum est. Durem⁹ iam desmet. Leuem illū dum putas facis. om̄ia
ex opinione suspensa sunt tam miser quisq; q̄ credit. **hec ille.**

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O frater video q̄ eo de malis que susti-
nes turbaris. qz illa mala esse opinaris. quocirca si ea non esse
mala didiceris. quid restat nisi vt consoleris. Eateoz inquires neces-
se est. Sed dic queso quid inter mala hui⁹ temporis maius malum
om̄niter reputatur. Dices forte hoc mortem esse. eo quidem quo
finis sit omnium terribilium. i. vltimum vel maximum qd̄ videtur
malum. S; quid. Defecto si mors ipsa de numero maloz nō fue-
rit. nec alia min⁹ terribilia inter mala numerabis. De morte igitur
simul et de alijs que mala nominant. Audi egregij viri magni an-
tistitis ambrosij gratam sententiam venerabili decretoꝝ volumie
canonifata. Mala inquit nō sunt que nec crimine mentē implicant
nec conscientiam ligāt. vnde paupertatez et ignobilitatem. egritudine
et mortem nemo sapiens mala dixerit. nec in maloz sortem nume-
rauerit.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O karissime qui de malis que sustines tur-
baris. Audi ihesum filium syrach. et merito consolaberis. Bona
inquit et mala a deo sunt. Ex hoc autem breui sermunculo sequit-
ur quidē q̄ cū sint a summo bono n̄ sunt mala. s; indubitanter etiā
bona. iux̄ id qd̄ noster ih̄s asseruit. Arbor inquit bona fructus bo-
nos facit. non p̄t arbor bona fruct⁹ malos facere. Sequit⁹ igit⁹ vl-
teri⁹. qz sunt a summo bono et etiā bona. q̄ nō solū toleranda. s; ca-
ra magis sunt habenda. tanq̄ munera ab amantissimo nobis data.
nimiz et illa cara habent que dant⁹ ab amantissimis q̄uis in se re-
putent⁹ interdū parui valoris. qualis poterat reputari calix passio-
nis. d̄ q̄ tāq̄ a caro dato. dixit dñs petro. calicē quē dedit mihi p̄
nō vis vt bibā illū. Dices forte mala mihi a deo data amarē q̄des

ut dei dona si non essent excessiua. **S**ed sic dicens. erras omnino. et frustra deciperis. **C**ōpone conditiones dantis. Nonne ille fidelissimus est. nonne et sapientissimus? quibus cōpositis nō ē tibi timendus de excessu. hoc dicitur ratio. **S**ed et testimonium habes ab ipso apostolo expertissimo. fidelis inquit deus qui non patietur vos tēptari supra id quod potestis. sed faciet cū temptatione puentum ut possitis sustinere.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. **O** frater cur ex hoc turbaris quod mala patieris. **Q**ueso mihi dicitur. velles ne turbari de bona vita. nequa. quod inquires. **C**ur ergo turbaris. cum mala pati sit non modica portio bone vite. **N**empe bona vita non in bene valere. sed desistit potius in mala pati. **V**is id nosse experti viri testimonio. **A**udi patrem claruallium. Bonam inquit vitam ego puto. et mala pati. et bona facere. et sic perseuerare usque ad mortem. dicitur vulgo. qui bene se pascit bene viuit. sed mentita est iniquitas sibi. **H** pater ille.

IV. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. **O** amice qui de malorum sustentia desolaris. tenorem audi regalis desolationis. **E**cce quid ad magnum regem de morte filij desolatum quidam scripsit. **H**is inquit qui sicut propositum dei vocati sunt sancti. magna debet esse desolatio etiam in presenti contra multiplicem huius vite miseriam. quod et in hac vita diligentibus deus omnia bona et mala cooperantur in bonum. et in futuro nihilominus hec omnia cooperantur ad gloriam. **H** ille. **S**ed quod in bonum cooperentur bona et mala. patet sine exceptione dicente paulo. diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. ad quod verbum vniuersalius capiendum adduntur sicut glossa etiam peccata. et non bene. cum nonnunquam contingat quod propter occasionem peccatorum in maiori gratia quam antea habuerit quis resurgat. quantum vero ad aliam. felix quem faciunt alia pericula cautum. **D**ozro quod in hac vita mala pene cooperentur in bonum patet. quod etiam sicut philosophum gentilium. mala pene sunt medicine. et sic reddunt hominem sanum. bona autem presentis temporis prouocant hominem ad laudandum deum. **D**enique quod bona et mala homini in futuro cooperentur ad gloriam patet. nam eo quo conferunt. ad meritum deferunt et ad premium. et saltem per accidens ad celeste gaudium. **V**is hoc scire de malis pene per illustrium virorum testimonium. **A**udi **iohannem os aureum** de futuro statu loquentem. **T**unc inquit recordatio transactorum malorum non nocet. sed etiam delectat. sicut e contra recordatio bonorum. non solum non adiuvat supple damnatos. sed etiam grauat. **I**deo dicit **abraham** illi diuiti quondam epistoloni. fili recordare. quia recepisti bona in vita tua. et nunc autem hic desolatus. tu vero cruciaris. **A**udi rursus etiam illustre **ieronimum**. qui de damnatis in operatione ad sanctos. **D**icit quod sicut recordatio preteritarum deliciarum erit eis materia cruciatuum. **I**ta verissime

dici potest de sanctis. q̄ recordatio precedentium maloz erit eis materia gaudioꝝ. Iuxta illud. tristitia vestra vertetur in gaudiuꝝ

Capitulum octauum continens consolationes super molestijs huius vice. et specialiter carnis.

Orauo post premissa accessit ad prememorata dñam consolatricem etiam alij tristes. petens super molestijs. p̄cipue carnis consolari. at illa eidem d̄ quatuor suis puellis ad consolandum ydoneis moꝝ prouidit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur homo de huius vite molestijs querularis. nescis q̄ ex illis presertim multiplicatis ad magnum bonum. s. ad mundi contemptum pmoueris. et requiem in deo querere salubriter opelleris. et ad periculosas mundi blandicias declinandas inclinaris si tñ feceris qd̄ ab experto doceris. Audi expertum videlicet magnum patrem **Augustinum**. Cuz inquit molestie in huius vite fragilitate crebescunt. eternam requiem nos desiderare opellunt. mundus quippe est periculosior blandus q̄ molestus. et magis canendus est cum se illicet diligit. q̄ cum se admonet cogitq; contemni. Dices forte. Est ne magnum bonum contempseris mundi. Est omnino. Aliter enim non ita studiose doceretur non modo in scolis pueroꝝ. s; per ipsum salomonem sapientissimum. Vbi dicit Vanitas vanitatum et omnia vanitas. et iterum. Vidi cuncta que fiunt sub sole. et ecce vniuersa vanitas et afflictio spiritus. et iterum dixi in corde meo. vada et affluam delicijs et fruam bonis. et vidi q̄ hoc quoq; esset vanitas. et iterum post multa bona que recitat subiungit. Vidi in omnibus vanitatem. et post plurima alia in fine sic claudit. Deum time. et mandata eius obserua. hoc est omnis homo.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O homo si scires quã vim habent molestie. non te sic ipse molestie molestarent. Quam vim forsitan inquires. Ecce virtutem habent gaudium tuum augendi. Sane gaudium illud qd̄ est fructus spiritus. gaudium in deum. gaudium illud qd̄ meritorie ad eterna gaudia nos dispoit. Vis scire q̄ vbi habeat molestie hoc gaudium augmentandi. forsitan aut̄ et gaudium habendum in hoc mundo. Audi magnũ patrem **Augustinum**. Vbiq; inquit maius gaudium maiore molestia preeditur. nam et maiore est leticia post mestitudinem. et dulcior fit sanitas post egritudinem. hec ille pater. Et pari modo clarum est q̄ dulcior est somnus post vigilijs. dulcior cibus post esuriam. dulcior requies post laborem.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Cur te molestat molestie huius vite. Dices forte. quomodo non molestarent. cū sint inquiete. cū sint dure cū sint aspere. S; hec p̄fecto si bene saperes non deberet te mouere

Vis hoc scire breui sententia. Audi magnū patrem spiritus inquit deficit ubi caro requiescit. ut em̄ caro mollib⁹. sic anima duris nutrit. Illam blanda refouent. hanc aspera exercent. hec magn⁹ p̄
S⁹ quanti estimas exercitiū. Densa p̄ d̄rariū. Nonne quemadmodum in terra que non colit. que non scindit. nō mouet. herbis in
vilib⁹ replet. Ita anima que nō asperis exercetur. ad virtutum incrementū qd̄ tale sequit̄ exercitiū. replet vitiis vitioꝝ. Naz et aq̄
p̄ lapides duros et aspos agitata recēti⁹ fit. qn̄ aq̄ illa q̄ nō mouetur p̄ breue putrefieri d̄suevit. **CHIL. CONSIDERATIO.**

Quarta puella sic ait. Cur turbaris de molestia carnis siue etiā alijs de molestis. que p̄eligenda esse docuit dei fili⁹. non ex stulticia certe cum sit ipse sapientia patris. Si dubitas an sit ita. Audi patrem clareuallis. Nat⁹ est inquit h̄peme. natus est nocte. nunquid casu credim⁹ factum esse. ut in tanta aeris inclementia. et in tenebris nasceret. cui⁹ hiems et estas. et dies et nox esse noscitur. Ipse certe cum esset dei virt⁹ et dei sapientia nascitur⁹ ex virgine cui⁹ erat in arbitrio qd̄cunqz vellet t̄p⁹ eligere. elegit qd̄ molesti⁹ est. p̄sertim puulo et paupis matris filio. que vix haberet p̄ nos ad inuoluendum. p̄sepe ad reclinandum. et cū tanta necessitas esset. nullam audio mentiōz fieri pellicū. p̄im⁹ adam pelliceis vestitur tunicis. secund⁹ obuoluitur p̄nis. non est tale iudicium mundi. aut iste fallit̄ aut mūd⁹ errat. S⁹ d̄nā impossibile est sapientiam falli. merito p̄inde mors est prudentia carnis. Siquidem et ipsa est deo inimica. seculi quoqz prudentia nomina. stulticia. Quid em̄. Vtiqz qui non fallit. x̄ps elegit qd̄ est carni molesti⁹. Id ergo meli⁹. id utili⁹. id poti⁹ eligendum est. et quisquis aliud doceat. et suadeat. ab eo tanq̄ a seductore cauendū. Iam vero nasci voluit etiam nocte. et ubi sunt qui tam impudenter semetipsos gestiunt on̄tare. Ecce x̄ps elegit qd̄ salubri⁹ iudicat. Vos aut̄ eligitis qd̄ ille reprobat. Quis prudentior e duob⁹. cui⁹ sententia sanior. et iudicium iusti⁹. h̄ pater predict⁹.

Capitulum nonum continens consolationes super penalitatib⁹. afflictionib⁹. et dolorib⁹ sensibilib⁹.

Nono post p̄missa. accessit ad se predictam d̄nam cōsolatricem etiā ali⁹ tristis. querens sup̄ penalitatibus. afflictionib⁹. et dolorib⁹ sensibilib⁹ recipe ab ea cōsolationem. at illa eidem de suis puellis gratia cōsolatois sibi impēdende q̄tuor satis p̄doneas assignauit. **I. CONSIDERATIO.**

Prima puella sic ait. Ecce i p̄alitatib⁹ te video pene d̄ficere. S⁹ h̄ p̄fecto idebite. Nepe i p̄alitatib⁹ n̄ solū p̄t hō d̄solari. s⁹ etiam delectari. Nonne hoc ex gestis patet illi⁹ nobilis agathe. q̄ letissime et gloriāter ibat ad carcerē q̄i ad epulas iuitata. q̄ et diuersis p̄is afflictā dixisse fer⁹. Ego i h̄is p̄is d̄lectōz. sicut q̄ bonū

nuncium audit. aut qui videt quez diu desiderauit. aut qui multos thesauros inuenit. Sic dixit. nec credendum est q̄ gratis ita aut falsum dixerit. Nimirum de omnibus reddidit superi⁹ soroz mea rationem. Sed et specialiter de thesauri moneta et ipsius percussura per neptem meam pat⁹ eodem libro reddita fuit ratio manifesta. Verum licet hec p̄ dicti sui veritate bene sufficerent. tamē adhuc ex superabundanti ratio potest reddi de auditu boni nunciij. et de visu diu desiderati. Nonne em̄ is bonum audit nuncium cui id nunciatur. quo nihil meli⁹ reputatur. Quid nam est hoc inquit. Tudi verbum magni cuiusdam rethoris. Quid potest inquit meli⁹ esse q̄ domi esse et mecum esse. hic tamen rethor vict⁹ est per pueruz. sue iam premissa questioni taliter respondentem. Hoc semper erit meli⁹. infirm⁹ fui et sum curatus. Sed quid. Profecto penalitates presertim graues vtrumqz nunciant. quippe existentib⁹ in exilio i hac valle miserie. nunciant q̄ post breue redibūt ad patriā ad patriam mansionem eis ab eterno deputatam. et tunc quidez domi erūt pariter et in suo erunt. in eo scz qd̄ etiaz nunc eoz est. quippe beati qui persecutionem patiuntur ppter iusticiam. qm̄ ipsoz est regnuz celoz. Nunciant etiam et scdm̄. sicut causa effectum. infirmi scz dualescunt de proximo dsequendam. Nimirum qui sine penalitatib⁹ viuunt. ille defacili vt boetiane consolatricis verbis vtat letargum patitur. omnem illularum mentium infirmitatem in dei obliuionem. et future vite deducentem. sed hic per penalitates statim curatur letarg⁹ dicente psalmista. Ad dominum cū tribularer clamaui. quasi mox expergefact⁹. sicut em̄ ver⁹ letarg⁹ periculose dormire facit. et qui hunc patitur. violenter illum moueri oportet vt curetur. Ita reuera mot⁹ penalitatum presertim grauium valet contra spirituales letargum. Nota igitur et illustris jeronimi dictum. Prouidentia inquit dei omnia gubernantur. et que putatur pena. medicina ē. Sz et ille aristotiles in suis moralib⁹ dicit q̄ pene sunt medicina quedam. Porro quantum ad diu desiderati q̄ presentis intuitum q̄ ad illum dferat tribulatio penalitatum hoc pacto patet. qz dominus desideratus cunctis gentib⁹. ppe est hijs qui tribulato sunt corde

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella p̄fati tristis afflictiones attendens. ad consolandum eum sic ait. O amice considera q̄ afflictiones quas pateris corpore. te affligunt etiam mente. et quis est in culpa. Tu certe. eo scz q̄ mens tua pl⁹ q̄ oportet corpori se associat. et fit spō. te sociā passionis. Vis ergo in remedium optimum habere experimentum. Sequere expertum egregium patrem gregoriū. et doctrine ei⁹ accomoda cor tuum. Ecce quid dicit. Si mens inquit forti intentione in deum dirigitur. quidquid in hac vita sibi amaruz fit. dulce extimat. et omē qd̄ affligit requiē putat. Hille. Sz et dolores afflictionis hoc pacto poteris mitigare. si. s. q̄ opat⁹ bona dsi deres

Occurrunt enim tria. Nempe discrete castigat. mentem fiducia roborat. et celestia multiplicat. **V**is scire quod afflictio discrete castigat. Audi magnum patrem Augustinum. Carnis inquit afflictio est propter quod lasciuie mentis seminaria castigatione discreta premuntur. **E**cce dicit quod per afflictionem. lasciuie mentis seminaria premuntur. quod et alibi deo loquens magis exprimens. **T**u inquit super addebas misericorditer seuiens. et amarissimis aspergens offensionibus omnes illicitas iocunditates meas ut ita quererem sine offensione iocundari. percutis ut sanes. occidis nos ne moriamur absque te. **V**erum ne hoc intellectum fieri excessiue. nimis terreat. modificat dictum suum. asserens id fieri discreta castigatione. quod quidem excessum amaritudinis excludit. et debitam mensuram includit quam a deo dicta amaritudo restringitur. qui nimirum huius rei in figura dicitur esse per psalmistam. congregans sicut in utres aquas maris. i. amaritudinem afflictionis. quod et in job figurate dat intelligi. dicens. **C**ircumdedit mare terminis meis. et posui vectem et hostia. et dixi huc venies et non procedes amplius. **V**is de afflictione ulterius scire quod mentem fiducia roborat. Audi prefatum egregium gregorium loquor. **T**anto inquit maior fiducia mentem roborat. quanto hanc fortior pro virtute afflictio angustat. **N**ec ille nec mirum. quia et de ipsa angustia loquens filius amos. **D**omine inquit in angustia requisierunt te. **S**ed quid requirentibus deum. **P**rofecto psalmista dicit. requirentes autem dominum non deficient. **V**is denique scire quod afflictio celestia multiplicat. presertim si quis eam humiliter sustineat. Audi itidem dictum egregium. **A**fflicti inquit terrena perdimus. sed afflictionem humiliter sustinentes celestia multiplicamus.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad dolores prefati tristis se offerens sic ait. **E**rae karissime suadeo tibi ne doleas multum sensibili de dolore. cor tuum occupante. **H**unc namque auget opinio. quod si animi magnitudine ne cor tuum occuparet prouideres. ipsum dolorem vel quodammodo non sentire. vel leuem redderes. si igitur te grauat dolor sensibilis. **A**udi illum illustrem virum gerentem in pectore virilem animum. **S**enecam loquor. **N**oli inquit mala tua facere tibi grauioza. et querelis te onerare. leuis est dolor. si nil illi opinio adiecerit. econtra si te exhortari ceperis ac dicere nil est. **T**u certe exiguum est. **D**uremus iam desinet. leuem illum dum putas facies. omnia ex opinione suspensa sunt. tam miser quisque quod credit. **N**ec ille vir illustris. **I**dem rursus alibi. **D**olor inquit imminet. si exiguus est feram. leuis est patientia. si grauis est feram. non leuis est gloria. dura res est dolor. immo tu mollis. **N**ec iterum ille.

Capitulum decimum continens consolationes super passionibus exterioribus et magnitudine et latitudine earum.

Decimo post premissa accessit ad supradictam dominam consolatricem etiam alius tristis, desiderans super exterioribus passionibus, et earum magnitudine et latitudine consolari, cui illa pro consolatione impendenda de suis puellis quatuor deputavit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice nescis quod homo sapiens libenter ei se associat, cum quo magis se sperat lucraturum. Sed quis est ille in cuius societate tantum quis lucrari posset, sicut in societate ipsius christi. Certe nullus. Ipse namque est patris sapientia, illa inquam sapientia a qua et in nos ei sociatos sapientia venit, cuius acquisitio melior est negotiatione argenti et auri. Ipse est qui omnes patris possidens diuitias, de nudinis paradisi ad negociandum ut lucrificeret animas, descendit huc ad terminos terre, et certe per eum empti sumus precio magno, videlicet suo sanguine precio, solo in passionis sue articulo. Quid ergo. Profecto si et ipsi volumus nostras proprias lucrari animas, quo lucro nil terrenum melius est, quid enim proficit homini si lucretur uniuersum mundum, seipsum autem perdat, aut detrimentum sui faciat, opere precium est nos ei associari simili modo mercationis, scilicet communicando christi passionibus in nostro corpore representatis. Ad quod faciendum et inde gaudendum hortatur nos apostolus petrus. Communicantes inquit christi passionibus gaudete. Nimirum nos hoc pacto, scilicet si christi passionibus communicauerimus, pro ipso passiones illatas cum patientia tolerando, dicti lucri animarum nostrarum possessionem consequemur ipso redemptore nostro dicente. In patientia vestra possidebitis animas vestras.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nonne militi res esset preclusa gloriose, atque idcirco gaudiose, si dignus habere, ut inter vexilla regis quod excellentius foret et apparentius sibi pre alijs ducendum committeretur. Esset omnino, sed quid. Profecto si passiones exteriores magne sunt et late, tunc quidem vexilla regis predeunt. Hoc signum magni regis est. Eamus ergo et signum huiusmodi imitemur, christus namque passus est, nobis relinquens exemplum, ut sequamur vestigia eius. Sed que sunt vestigia eius nisi passus eius, qui sunt autem passus eius. Hi sunt eius passiones, quibus tanquam passibus oportuit eum intrare in regnum suum, regnum inquam non terrenum, sed celeste, sed eternum, regnum quidem omnium seculorum, ergo est magnus dominus, et rex magnus super omnes reges terre, habens in vestitu et in femore suo scriptum, rex regum, et dominus dominantium. Eane vexilla quibus rex iste magnus in terris usus est, sunt quidem signa amoris que relucent in his que vel in se, vel in suis passus est.

Quomodo namq; aliter amica sua et sponsa ecclesia in passionē cā-
taret. **V**exilla regis p̄deunt. fulget crucis misterium. **E**elix ergo
miles xp̄i et digne in celis honorand⁹. cui cōcessum est in partici-
pio ex passionis sue magnitudine regale quoddammō vexillum p̄e
multis alijs ducere seu gestare.

CIII. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **O** homo cur non libens pateris. qui dudū
legisse aut audisse potuisti q̄ non sunt odigne passiones huius
temporis ad futuram gloriā que reuelabitur in nobis. **D**ices for-
tessi non sunt odigne. quomodo tunc merebimur futuram gloriā
de odigno. **A**d hoc tibi respondeo. **S**unt quedā passiones quas sic
de⁹ acceptat q̄ per eas meremur de odigno. **S**ed ille quidem non
sunt hui⁹ temporis. i. tempore qd̄ mensura motus est s̄m̄ prius et
posteri⁹ mensurate. sed totum suum esse simul habent. cuiusmodi q̄
dem quelibet passio est sal⁹ et perfectio. talis passio est dei et p̄ri-
mi caritativa dilectio. **D**ecise autem illa cui⁹ duratio p̄rie scdm̄
p̄ri⁹ et posteri⁹ tempore mensurat⁹. que ideo dici potest passio hu-
ius temporis cōtinui non discreti. non est odigna ad futuram glori-
am. quāvis et illa saltem de congruo vel vna cum predicta secunda
passione. etiam forte de odigno ut dignanter a deo acceptata ad
futuram gloriā ordinetur. que exterior⁹ passio digne non modo li-
benter. s̄ eo gaudenter poti⁹ toleratur. quo malum pene in ea cōsi-
stens a bono gloriē quod per ipsā vtrumq; cōsequimur impropor-
tionaliter superatur.

CIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. **O** amice quis xp̄i passio ad oīm hoīm q̄
sunt et erunt salutem cādam sufficientiam habeat. ei tamen
aliquid deesse potest. cui⁹ suppletio ad celestium gaudiorū p̄mouet
quantitates. et p̄ certo si hoc est hominū passio temporalis. eo gau-
denter est toleranda. quo per eam homo se et p̄ximū p̄t ad augmē-
tum eterni gaudij p̄mouere. **S**ed quid. p̄fecto ita esse videtur. in-
nuente hoc apostolo. **N**unc inquit gaudeo in passionibus. et adim-
plebo ea que desunt passioni xp̄i in carne mea p̄ corpore ei⁹ qd̄ est
ecclesia. **S**̄ si exp̄ressi⁹ id desideres. p̄ simile de passione tribulatio-
num declarari. **A**udi quandam deuotam sanctimonialē spiri⁹ san-
cti ut putatur inspiratōe edoctā. q̄ liber quidā visionum sic dixit.
se refert. **C**um xp̄s inestimabili desiderio querat hominum salutē.
et in se tales labores. s̄. corporales p̄pter homines ampli⁹ ferre n̄
possit. in suis dilectorib⁹ qui ei fideli amore adherēt. supplere di-
gnat⁹. et sicut passio sua toti mundo p̄fuit. non solum sui t̄pis hoī-
nib⁹. s̄ vsq; in finez seculi. sic et tribulationes iustis cedunt in me-
ritum. reis ad ueniā. defunctis p̄ueniunt ad gaudium sempiternū

**Capitulum vndecimum cōtinens cōsolationes sup̄ disciplina et
flagellis dei. seu penis a deo inflictis.**

Undecimo post premissa ad dñam solatricem princi-
palem accessit etiā ali⁹ tristis. querens sup disciplina
et dei flagellis. seu penis a deo inflictis solationez
recipe. cui illa hui⁹ rei gratia duodecim de suis puel-
lis assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **O** homo ubera matris habes. verbera pa-
tris habes. quoz uberum utilitatem si nosses. flagella dei uti-
qz amares. si nō desipes. Nonne em̄ tanq̄ puer adherens uberib⁹
venenosi lactis dulcedinem continetib⁹. velles etiāz adhibita qua-
dam amaritudine ablactari. **V**ellē inquires. **S**z quid est aliud dele-
ctari in seculo nisi nō solido cibo spūalis refectionis. s3 puerili af-
fectu lacte pasci venenose dulcedis. qua ei adherens facile intori-
catur. nisi amaro aliquo remedio adhibito citi⁹ ablacter⁹. et ad ci-
bum soliduz celestis refectionis fame desiderij inclinet⁹. ac ei⁹ qd
dam gustu vel t̄pate in hac vita exhilaret⁹. **H**ui⁹ pfecto a neq̄ se-
culi uberib⁹ piculose quidem ad interitū delectantibus. salubris
ablactatōis gratia adhibz p̄ celestis. quoddam amarum remediuz
mediantib⁹ suis flagellis. **V**is d̄ hoc egregij patris gregorij. egre-
gio testimonio vl̄ aliqualiter edoceri. **E**cce donis inq̄t suis d̄ fla-
gella pmiscet. vt nobis om̄e qd nos in seculo delectabat. amare-
scat. et illd̄ incendiū surgat. qd nos semp̄ ad celeste desiderij inq̄-
tet et excitet. atqz vt ita dicam delectabiliter mordeat. suauiter
cruciet. hylariter d̄tristet.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **O** hō cur flagella dei n̄ libenter habes.
nescis qz si quis amari desideraret. signa etiam amoris dilige-
ret. **S**z quid. pfecto a deo omnis hō diligi vellet seu amari. s3 que
sunt signa amoris sui. **C**erte nō eius tm̄ amicabilia verba. s3 magis
ei⁹ verbera et flagella. atqz ideo magis amāda. et gaudenter ac-
ceptanda. **V**is scire p̄ plura testimonia qz sit ita. **A**udi primo salo-
monem. **Q**ui inquit p̄cit virge odit filiū. qui autem diligit instan-
ter erudit. **Q**uomō inquires. pfecto sicut magister discipulum me-
diantibus flagellis. **A**udi igitur et ih̄m filium syrach. **Q**ui inquit
diligit filiū assiduat ei flagella. vt letet⁹ in nouissimis ei⁹. **H**ec ille
et ecce finis. **S**ic em̄ fili⁹ patri per hoc finaliter amabilis. et gratuz
obiectū leticie patris. **S**z et filius letabit⁹ in suo nouissimo. qui de
flagellis tristabat⁹ forsitan in principio.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **O** karissime de amore dei testimoniū utiqz
carum debet esse cor habenti amozosum. **S**ed quid. **C**erte de
amore dei patris nostri amātissimi reddūt cordi nostro testimoniū
flagella dei. **M**imirū verbū filij syrach p̄ sorozem meā recita-
tum. qui diligit filiu⁹ assiduat ei flagella sic est capiendum. **I**lle q̄
filium suum diligit vero amore. accomodat ei flagella assidue.

Vnde pater summus a quo omnis paternitas in celo et in terra nominatur. cariores pueros seipsum tenet sub virga aliquam discipline. ita videlicet ut quicquid ab aliquo tedio liberantur. in aliud incidant quod sequitur. Non enim vult hic pater. contra filios. omnes suas sagittas simul iacere: sed magis unam post aliam successive. Testatur hoc phyllo doctissimus deo loquens. propter inquit corripis eos qui exerrant. Alias hos inquit qui exerrant propter corripis. et nonne tali patri qui fidelis existens filius. facit in temptatione puentum ut possint suslinere. merito dicitur a filio. virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt. Vtique digne. presertim facta ad indisciplinatos operatione. Nimirum contra illos qui sine disciplina hic vivere. nec reuocati sunt a suo errore. indignationum suarum sagittas finaliter simul iaciet. ipomet teste in deuteronomio. congregabo inquit super eos mala. et sagittas meas implebo in eis.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Dic homo queso si granum paleis in iolum rotam haberet usum: nonne plus eligeret purgari per flagellum. quam absque purgatione huiusmodi una cum palea proici in stabulum. vel ad locum quemquam alium immundum ad augendum finem. utique eligeret primum. non secundum. et nonne hoc innuere voluit granum illud nobile rex david usum rotis excellenter habens. utpote quod non solum in certa et occulta sapientie dei manifestari sibi petijt. sed et ad flagella dei paratum se asseruit dicens. Ego in flagella paratus sum. Nonne etiam patet appositum per illam felicem martirem beatam agatham que in eculo suspensa. et in mamilla torta. et ea penitus amputata. se nobili grano operans. dicebat in hijs delector. sciens quod oportet propter flagellari triticum quam ponatur in horreum. **Hec illa.** Durgant igitur flagella utique rotis usum huiusmodi eligenda et patienter acceptanda tanquam purgationis peccatorum facientia. Vnde et de ipsis ait noster illustris **Thomas aquinensis.** quasi fiant aliquo modo ipsi patientis in quantum. scilicet ea acceptat ad purgationis peccatorum eis utentes patienter. sic rationem satisfactionis accipiunt. Istud nouit granum illud nobilissimum granum tritici christus dei filius sub speciebus panis triticei sacramentaliter datus. qui non pro se sed pro nobis satisfactor. purgationem peccatorum nostrorum. faciens atque per mortem eaderet in terram ne solum maneret. sed afferret potius multum fructum. pro nobis voluit flagellari. et ad illum finem carne indui. quemadmodum infra per sororem meam dilucide ostendet.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. O charissime. cur non consolari in dei percussioneibus seu flagellis. Nempe considerato medico et eius instrumento. consolari posses merito. patam quidem habes medicum atque gratum. delicatumque habentes quo curaberis instrumentum. Nonne medicus est ipse qui vulnerat. Non est opus querere per terrarum spacia quemquam medicum scientem forte modicum. vel fortassis grossum rusticum nimis ruditer se habentem. sed ipse est qui dicit. Veniam et curabo eum.

Non est etiã horrendum instrumētum. s; delicatū p̄ om̄em modum. s; manū omnipotentis. nec ymagineris hãc manū esse duram vel asperaz. et non poti⁹ summe delicatã. leuē quidē atq; supra modū fortunatã. De hoc quidem medico cū suo felici instrumēto innuit scriptura. q; q; p̄t haberi. non debent ei⁹ vulnera q̄ p̄pter bonum infert. et in signū boni aliquaten⁹ reprobari. Audi quid ad sanctum Iob postq̄ sup eū plaga venerat. dixerit elyphas themanites. Beatus inquit hō qui corripit⁹ a dño. Increpatio⁹ ergo dñi ne reprobet. q; ip̄e vulnerat et medet⁹. pcutit et man⁹ eius sanabunt. O felicia vulnera: et felices man⁹ que sanabunt illa.

VI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. O homo audi queso apostolum paulū. Ois inquit disciplina in presenti nō videt⁹ esse gaudiū. s; meroris. postea aut fructum pacacissimum exercitatis p̄ eam reddet iusticie. hec apostol⁹. S; tu forsā queres. q̄s est fruct⁹ iusticie. certe fruct⁹ iusticie sunt iusticie opa. et specialiter iudicia recta s; diuinã legem iustificata. Sunt q; h̄mōi fruct⁹ quasi poma. seu mala aurea in pabola salomois introducta. Nimirum p̄cipatōs sunt illoꝝ iudicioꝝ de quib⁹ dicit psalmigraph⁹. Iudicia dñi vera iustificata in semetipsa. desiderabilia sup aurū et lapidē p̄ciosuz multū. et dulciora sup mel et fauū. et em̄ seru⁹ tu⁹ custodit ea. i custodiēdis illis retributio multa. vbi alia habet translatio. in custodiendis eis fruct⁹ me⁹ mult⁹. S; nec mirum q; dulce sapit fruct⁹ iusticie. hoc nēpe habet ex spirit⁹ dulcedine ratione sp̄ualis et specialis influentie. S; et aureo decorat⁹ colore rōne virge ex qua nascitur. s; virge discipline. nimirū qualis v̄ga. talis fruct⁹ ei⁹. S; nonne virga illa aurea est. p̄fecto sic. vnde nec gratis dictū est deo. virga tua. et bacul⁹ tu⁹ ip̄a me d̄solata sunt. quippe virga discipline dei est virga patris misericordiaz et dei tot⁹ d̄solationis. cui⁹ virga sicut impatientib⁹ est ferrea. que tanq̄ vas figuli d̄fringet eos. Ita patientib⁹ est aurea. que in signum clemētie extendit⁹ filijs dei. vñ nō est odienda. sed poti⁹ amplectenda ac deosculāda. quemadmodū hui⁹ rei in figura osculata est bester virgam auream quā in signū clemētie rex assuer⁹ ei extendit. quippe assuer⁹ beatitudo interp̄tatur. et significat eū qui est sal⁹ nostra.

VII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. Nonne amice vel aliqñ audiisti dixisse illum arestotilem. honoꝝ honorabiliū noticiam opinātes. magis aut alteram altera. Stude ḡ noticiã h̄re honorabilioꝝ. Quenā est ista iquies. Profecto h̄e noticia dei. et noticia tui. Audi magnum patrem Augustinum. virum tam eximium inter oim reruz noticias tanq̄ honorabilioꝝ et magis p̄ficuas duas p̄eligentē. nouerim inquit te. noueriz me. hoc est dictū. doce me domie nosse me. Cur hec ab eo petitur noticia. Profecto q; hec ē vera sapiētia que

mittitur homini mediāte disciplina dei. dñce psalmista. disciplina
tua ip̄a me docebit. eo sc̄z mō quo mediante ictu discipline cogit̄
discipul⁹ submittere collum. et respicere librum. **N**unc et salomon
ait. **V**irga et correctio tribuit sapientiam. **S**ed et ip̄e psalmista. co
gnoscer̄ inquit dominus iudiciā faciens. i. p̄ sua iudicia penas in
fligens. **T**udi patrem clareuallis. **I**psē se vult facere agnosci ver
berando. qui oblit⁹ et incognit⁹ erat parcendo. **C**ape exemplum ī
rege babilonis nabuchodonosor. quē de⁹ p̄pter suam sup̄biam de
iecit de suis palacijs. et fecit eum habitare totū insensatū inter be
stias pascendo. leuauit oculos sursum ad celum. et tunc sensus ei
reddit⁹ est. **S**unt pleriqz quos domin⁹ p̄ dona sua nō potest moue
re ad sui agnitōz. quemadmodum d̄querit⁹ sapientia in puerbijs.
Extendi inquit man⁹ meas. et non fuit qui aspiceret. **Q**uid ergo fa
cit. certe mouet eos ad hoc per ictus discipline nimirum mos est.
q̄ verberat⁹ qñ sentit ictum mox ad facientem eum cōuertit respec
tum suum. **P**orro q̄ flagella dei faciant hominē nosse seipsuz. et
habere exp̄ientiam de seipso. multipliciter patet p̄ ea que sup̄a p̄
neptem meam circa hoc de tribulationib⁹ inducuntur.

VIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella sic ait. **N**ōne velles. **O** amice in erarium tuū the
saurum infinitum introduci. et eundez tibi absqz diminutiōe
custodiri. **V**ellem inquires vtiqz. **S**z queso dicito mihi. quisnam erit
thesaur⁹ iste. certe thesaur⁹ tant⁹. nō thesaur⁹ mundi est. cui⁹ lu
cro seipm̄ homo facile perdit. de quo veritas ait. quid p̄ficat hōi
ni si lucret⁹ vniuersum mundum. seipsum aut̄ p̄dat. et detrimentuz
sui faciat. sed est p̄fecto thesaur⁹ sapientie. de quo philo doctissi
mus testatur dicens. **I**nfini⁹ thesaur⁹ est homib⁹. quo q̄ vti sūt. p̄ti
cipes facti sunt amicitie dei. **D**ices forte. quonam mō. aut p̄ quid
thesaur⁹ iste talis existens. et tantos amicos dei cōstituens p̄ intro
duci. **E**cce respondeo. **V**irga discipline stulticia fugatur. et sapien
tia inroducitur. **T**udi salomonem exp̄tissimuz. qui vtrumqz testat⁹
Nam p̄ primo dicit. **S**tulticia colligata est in corde pueri. s̄z virga
discipline fugabit eam. **D**eo secundo vero dicit. **V**irga atqz cor
rectio tribuit sapientiam. **P**orro si vis scire q̄ dictum thesaurum
quem tribuit virga discipline. etiam custodit⁹. **D**iscas hoc per cōtra
riū. attendēdo v̄bū gregori⁹ sup̄ gregē catholicuz vigilantis. et pa
stozes alios admonentis. **C**or inquit salomonis idcirco funditus
sapientia deseruit. qm̄ ip̄m exteri⁹ nulla disciplina custodiuit. **S**i
dicatur. quid ergo ad dauid de filio suo salomōe locut⁹ est de⁹ vt
ex regum libro nouim⁹. **S**i inquit ini que aliquid gesserit. arguā eū
in virga viroz. et in plagis filioz hoim. misericordiam autem me
am nō auferam ab eo. sicut abstuli a saul. **N**ōne per hoc patet q̄ sa
lomō de quo loquit⁹ disciplinā dei sensit. quez sic de⁹ in virga vi
roz. i. s̄z interlinearem gladio inimicorum. et in plagis filiozum

hominum. i. incommoditatibus corporum arguere proposuit. si inique aliquid gereret quemadmodum et fecit. cum ad eo deprauatum fuerit cor eius per mulieres alienigenas quas amavit. quod propter eas deos alienos secutus fuit. **S**edit quidem sed non ante hanc iniquitatem. quam disciplina sapienter eius ne inique ageret custodiret. **S**ed post iniquitatem quam per ipsam disciplinam lueret ut penitentiam agens misericordiam dei propter hanc inueniret obtineret. **L**icet enim fuisse dicatur rex pacificus. non tamen ad eo pressuris mundi caruit. quod illam quam mundus non potest dare pacem. in se et in suis incunctam se habuerit. **S**tat ergo verbum predicti pastoris egregium. qui directus ad propositum de disciplina. scilicet dei sapientiam custodiente sic ait. electum suum diuina gratia tunc magis erudiendum custodit. cum quasi percutiendo deserit. **I**demque itidem generali loquens dicit. quod nos deus durus ex dispensatione percutit. eo amplius ex pietate custodit.

CIX. CONSIDERATIO.

Nona puella sic ait. **O** amice nonne nouisti christum quandoque corporali fuisse usum flagello quo de funiculis factus testante euangelio. **E**mentes et vendentes eiecit de templo. **H**ic quidem erat flagellum compulsiuum ad exeundum. cur ergo dubitas quin et flagello uita compulsiuo ad intrandum. **N**onne ipsius saulum prostrauit ad terram ut testatur mater ecclesia. **T** christo inquit de celo uocatus. et ad terram prostratus. nonne et tunc percussus est cecitate apertis oculis tribus diebus nihil uidens ut lucas testatur. et nonne felix prostratus. quod prostratus seuissimus persecutor. et erectus est fidelissimus predicator. **N**onne autem et felix percussio cecitatis. quod terminata est excellenter ad cognitionem et defensionem ueritatis. **V**nde de magnus pater augustinus. **D**aulus inquit apostolus per uolentiam christi cogentis intrare ad ueritatem agnoscendam et tenendam est compulsus. **S**ed quid. proculdubio uti dominus flagello compulsiuo ad intrandum ad agnitionem ueritatis maxime delectatur. **V**ult enim omnes homines saluos fieri. et ad agnitionem ueritatis venire. **S**ed et ad intrandum domum suam celestem ad cenam illam magnam compellit seu compellere facit. **C**ompelle inquit intrare ut impleatur domus mea. **S**i itaque stimulum dei senseris. scias cum paulo durum esse tibi contra stimulum calcitrare. **S**i plagam dei senseris. studeas te sub potenti manu dei humiliare. et ad flagella eius paterna. corde et animo cum sancto dauid te patitur exhibere. **Q**uod si feceris. non dubites quin sequatur ut intres feliciter ad celeste diuinum. et in gaudium domini tui.

CX. CONSIDERATIO.

Decima puella sic ait. **O** homo cur in flagellis dei grauitatem plagarum attendis. et non magis intentionem eius perpendis. **C**onsidera si rex magnus militi suo alapa ioco daret. turpe esset et confusio si miles ille inde turbaret. utpote rustico similis. qui iocum non

intelligeret: quinimmo poti⁹ de tali alapa tanq̄ d̄ signo specialis dilectionis et fauoris ac sperande p̄motiōis multum d̄solari posset. **Quid ergo?** D̄fecto similiter si flagella dei siue plagas nō nu- de seu absolute d̄sideres: sed pulcherrime vestitas optimo .s. signo cuz nō s̄nt nisi vt dei alape dilecto militi ludo date. Quippe ludic in humanis diuina potentia reb⁹. sitq; signum sui amoris et fauo- ris. ac future tue exaltationis. poteris in plagis h̄moi miro modo d̄solari.

¶ XI. CONSIDERATIO.

Undecima puella sic ait. **Carissime quis nō valde d̄solaret⁹ qui regem vel p̄ncipem notabiliter offendis⁹. v̄l forsitan crimen lese maiestatis d̄missis⁹. si i ip̄o rege signū p̄piciatōis. signū appro- batōis. signū et pign⁹ dilectōis. signū magni b̄ficij. Dei⁹ signū ip̄i⁹ regni hereditarie possidēdi acciperet.** S; q̄d. nōne peccatores sum⁹ omnes. **Si inquit Iohannes dixerim⁹ qm̄ peccatum nō habe- mus. nos ip̄os seducim⁹. et veritas in nobis non est. Sane ex h̄ijs q̄ peccauerunt. sunt qui regem et p̄ncipem illum vniuersi permaxi- mū. et solum de quo mundi sapiens demonstrando d̄cludit. Vn⁹ ḡo p̄ncip̄s. peccatis mortalib⁹ ne dicā notabiliter. s; et execrabiliter offenderunt. et quis de numero. talium non existit. D̄fecto rara quis est in terra. que non infederit. vel qnq; h̄ijs cadauerib⁹ mortu- is. s; mortalibus peccatis. Sunt ex h̄ijs et plurimi p̄ch̄doloꝝ qui crimen lese maiestatis d̄miserunt. peccantes s; in illaz eterni p̄is sapientiam. et blasfemijs ipsam quantum in eis est maculantes q̄ candor est lucis eterne. et speculuz sine macula dei maiestatis. Que s; igitur quam h̄ij penam sententiante iusticia meruerunt. D̄fecto non minorem q̄ penaz damni permaximā. necnō et terribilem penam sensus. et vere nō minorem aliquā q̄ eterne mortis penam. **Quantum hoc. reum quēpiā terrere poss; si nō haberet signum in bono. si non p̄ signa quedam d̄solationez recipet. Que naz in quies sunt illa. certe signum p̄piciatōis. v̄l post p̄niaz noticie approbati- onis signum. p̄mmo pign⁹ diuine dilectionis. signuz magni bene- ficij. signum regni celestis hereditarie possidēdi. que p̄fecto signa cōsistant in diuinis disciplinis et flagellis. ¶ Vis scire tu qui fla- gellaris q̄ signum habeas diuine p̄piciationis. Audi psalmistam qui ait. de⁹ tu p̄pici⁹ fuisti eis et v̄lciscens in om̄es adinventiones eoz. Audi et apostolum ad corinthios scribentem. Ideo inquit. s. p̄pter peccatū inter vos multi infirmi et imbecilles. et dormiūt mē- t̄. et s; subiungit. ¶ A domino corripimur. vt nō cum hoc mundo dam- nemur. Audi quoq; gregorium id egregie d̄firmantem. Ideo inq̄t d̄ns hic quibusdam p̄cit. vt in perpetuum feriat. Ideo autem hic fe- rit non p̄cendo. vt in eternum parcat. **¶ Salte. Nec mirum. Siquidem deus non punit bis in idipsum. ¶ Vis rursus scire qui disciplinam recipis diuine v̄ctionis. q̄ penitentiam tuam de⁹ approbet. seu q̄ p̄ illam signum habeas noticie sue approbationis. Audi illū. ¶ Mos******

prophetam in psona dominica ppositum experimentē. tūmode inquit vos agnoui ex omnib9 aggregationib9 terre. Idcirco visitabo sup vos om̄s iniquitates vestras. **S**3 et si rursus scire desideres per disciplinā dei et correctionez signū. p̄mmo et pign9 diuine dilectionis te habere. ad hoc reuoces ad memoriā p sororē meam p̄i9 inducta. et attendas etiā aliud dictū salomōis. **D**isciplinā inquit domini fili mi ne abicias. ne deficias cū ab eo corripis. quez eniz diligit de9 corripit. et quasi pater in filio op̄lacz sibi. **E**cce igitur habes in correptione signum dilectionis. **S**3 et glosa. in hoc diuini amoris pign9 reprōmittit. **T**anto inquit ergo min9 de flagello quo castigamur murmurare debem9. quanto certius in eo pateme dilectionis pign9 tenemus. **V**n̄ ip̄e ait **E**go quos amo. arguo et castigo. **H** glo. **R**ursus si vis scire q̄ in disciplina seu flagellis diuine vltionis signum habeas desiderabile beneficij et salutis. **T**udi qd̄ machabeoz libro dicit9. **M**ulto tpe non smere peccatozib9 ex sententiā agere. s3 statim vltiones adhibere. magni beneficij est indicium. **H** ibi. et vtiq3 bene. **N**ōne em̄ medicinam cito adhibens vulnerato beneficiuz ei prestat. **F**ateri hoc necesse est. s3 ecce quid ait in loco egregi9 pater gregori9. **E**lecti inquit quiq3 timent. ne vltio que suspendit9. in fine grauior seruet9. pena feriri paterna correptione desiderant. et dolorem vulneris salutis medicinā putāt. **H** ille. **D**eniq3 vis scire qui disciplinatis. q̄ signum ex hoc habeas hereditarie capiendi premium regni celestis. **T**udi itidē gregori9. **N**e inquit queratis de verbera. dum nescis que te maneant premia in retributiōe. **Q**ui rursus de flagellatis loquens ait. nisi hereditatem dñs dare disponeret. erudiri eos p violentiam nō curaret.

CXII. CONSIDERATIO.

Quoddecima puella sic ait. **C**ur non gaudes de flagellis celestis patris. que si deessent tibi. nō esses vn9 de legitimis filijs. nec tibi p̄sequens deberetur hereditas illa magna et inestimabilis ip̄i9 patris celestis. **N**onne ad hanc spectat vrba beata iherusalem dicta pacis visio. que ostruit9 in celis viuis ex lapidib9. cui9 porte nitent margaritis aditis patentib9 platee et muri eius ex auro purissimo. **S**3 et turres iherusalem gemmis edificabunt9. **N**onne hac in ciuitate ostruit pater filijs lucidissimas mansiones. quas ille xpi miles sanct9 sebastian9 mansiones sydereas appellauit. immo ciuitas illa habitaculi. ciuitas regni syderei videt9 ipsis syderib9 pauimentata. **Q** vere degenerē. qui hui9 hereditatis. huius ciuitatis tam speciose et gloriose amore non rapitur. in qua dicti militis immo et angelici voluminis testimoio ita delicie et diuitie et gaudia inchoantur vt finiri nō possint. hec vero hereditas solis filijs legitimis reseruatur. **S**3 qui filij legitimi. capaces hereditatis dñi. **T**udi apostolū paulū raptum in paradysum voluptatis. vbi ei ostensa est substantia hereditatis. **Q**ui de filijs legitimis tanq̄ de veris

loquens heredibus. Dominus inquit flagellat omnem filium; quez re-
cipit. Audi ibi apostoli glosatozem. i. quem receptus est in here-
ditatem eternam. adde omnem etiam unicū qui sine omni peccato
est. Si ergo exceptus es a passione flagelloz. exceptus es a numero
filioz. unicus ille de patris substantia natus. equalis patri in forma
dei. verbum quo facta sunt omnia non habebat ubi flagellaret. ad
hoc autem carne indutus est ut sine flagello non esset. qui ergo fla-
gellat unicū sine peccato. relinquet ad optium qui est cum pecca-
to. unicus sine peccato. non tamen sine flagello. exemplum nobis pro-
suet in passionibus suis. Attende quod non ait omnis qui flagellatus fili-
us est. sed omnis filius flagellatus. Aliter enim nullus recipitur. et quia
flagellat omnem filium. ideo perseverate usque in disciplina patienter
ferendo ut debetis. quod in hoc quod disciplinam dat offert se deus tanquam
filius. i. patrem se esse ostendit. h. glosator. Subiungit autem apostolus
eius quod dixerat similitudinem in humanis. quis enim inquit filius quem
non corripit pater. quod si extra disciplinam estis cuius participes fa-
cti sunt omnes. ergo adulteri et non filii estis. h. apostolus. Audi igitur
rursum ipsi apostoli glosatozem. Pater inquit dat disciplinam ut non
auferat misericordiam. cedit contumacem. ut reddat hereditatem. Si
promissa patris bene agnovisti. non timeas flagellari. sed exhereditari
Noli esse iniquo sensu et puerili. ut dicas. pater amat pater meum fratrem
meum cui permittit facere quidquid vult quod me. quod si me mouero con-
tra eius iussionem flagella inuenio. potius gaude sub flagellis. quod ti-
bi seruatur hereditas. illis ad tempus percutit. quos in eternum damna-
bit. Sequitur super verbum. Quod si extra. quasi dicat. vos filii stete in di-
sciplina. quod si extra disciplinam estis. cuius discipline participes facti
sunt omnes filii dei. ergo estis adulterini filii. et non legitimi. vel adul-
teri. i. dyaboli possessio et non filii dei. h. iterum glosator. Audi autem
et quendam alium loquentem ad propositum. disciplina inquit dei est
arra dei data filiis adoptionis quod sunt heredes. coheredes autem christi.
unde homini plaga dei seu percussio tanquam numerus existens de percussura
diuine monete. est numerus dei. ergo nisi stet per hominem. confirmatus
est contractus quo deus per corde tuo spondet dare eternam hereditatem
in celis. His omnibus concordat egregium verbum gregorii per for-
rem meam proxime recitatum.

Capitulum duodecimum continens consolationes super castigatione
et punitione facta per culpa.

Duodecimo post premissa ad sepe dictam dominam con-
solatricem accessit et alius tristis. de castigatione et puni-
tione per culpa querendo. cui illa de suis puellis. v.
consolatrices satis prouideas deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur homo a deo tuo non acceptas signum
in bonum. scilicet operis castigationis. quod est utique signum consolatorum

sui amoris: quippe ego inquit quos amo, arguo et castigo. **S**ed et paulus ait. **N**oli negligere disciplinam domini, neque fatigeris dum ab eo argueris, quem enim diligit deus castigat. Hinc et thobias **B**enedico inquit te deus israel, quia tu castigasti me. **O**ccurrit autem et autoritas ex sermone magni ambrosii, venerabili decreto volumine canonisata. **N**on inquit osculatur semper pater filium, sed aliquando castigat. **E**rgo quando castigatur diligitur, tunc circa eum pietas exercetur, habet enim et amor plagas suas, que dulciores sunt cum amarissime inferuntur. **D**ulcior est enim religiosa castigatio, quam blanda remissio. **D**ulciora sunt vulnera amici, quam voluntaria oscula inimici. **C**oncordat et hijs magnus pater **A**ugustinus. **N**on omnis inquit qui percutit amicus est, nec omnis qui verberat inimicus. **M**eliora sunt enim vulnera amici quam voluntaria oscula inimici. **M**elior est cum severitate diligere, quam cum levitate decipere, qui freneticum ligat, et qui letargicum excitat, ambo molestus, ambos amat, quis nos potest amplius amare quam deus, et tamen fomentis leuibus quibus consolatur, sepe mordacissimum medicamentum tribulationis adiungit. **H**ic magnus pater. **Q**ui rursus alibi ad idem sic dicit. **M**olestus est inquit medicus furenti frenetico, et pater indisciplinato filio, ille ligando, ille cedendo, et ambo diligendo. **S**i autem illos negligant, et prope permittant, ista potius flamma mansuetudo est crudelitas. **H**ic ille. **S**ed quid certe multum consolatorum debet esse opus, tale tanquam dilectionis signum, quo crudelitas declinatur.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **O** homo nonne culpam recognoscis, dic secure recognosco, causamque adicias, quia proximum meum offendi, immo dicas verius, quia offendi deum, fratrem meum, matrem, sororem, et patrem. **H**ic enim multiplex potest esse hominis ad deum habitudo. **S**i igitur dixerunt fratres ioseph parum castigati, merito hoc patimur, quia peccauimus in fratrem nostrum, quid iudicabis de ceteris filiis hominum, nunquid non et illi dicturi sunt quando a deo pro culpis suis castigantur. **M**erito hec patimur, quia peccauimus in deum nostrum, cuius si perfecerimus voluntatem, et pater quem dem, et mater, soror, et frater nobis esset, ipso hoc in euangelica hypostasia asserente. **S**ed quid profecto experientia docet hoc ad consolationem pertinere castigati, quod se ex culpa recognoscit merito castigari testante illo poeta qui dicebat, leuiter ex merito quidquid patiare memento. **S**ed egregius ille pater gregorius sub pulchra metaphoram ad idem loquens. **T**anto quis inquit patientius ferrum medici tolerat, quanto putridum esse conspicit quod secat. **I**dem quoque pater magis ad propositum de consolatione pro culpa castigati alibi loquens. **F**acilis est inquit consolatio si inter flagella que patimur, ad memoriam delicta reuocamus, atque hec iam non flagella

*caligo. Et per
sanguis dum de
vobis. Benedictio
in amem et unum
etiam volumine
si aliqui caligat
eas exerceant
cum amantibus
lata remissio. Et
mimici. Concordat
uit qui par amon
e em vulnere am
itate diligere. Et
margitii exate em
pl' amare q' dicit
codicillum me
ater. Qui rursum
furenti frenaco
ndo. et ambo di
ncista p'co? Fla
ultrum consolac
quo crudelitas*

sed dona esse conspicimus. sique carnis delectatione peccamus. carnis delectatione purgamus. h' ille egregius pater. Sed quis in consideratione donorum non reciperet consolationem.

III. CONSIDERATIO.

*Q*uarta puella sic ait. *O homo nonne euentus ille proorsus cōsolatioz esse debet. quo quis per malum aliquod quod modicum est in respectu a maximo malo supportatur. Certe fateri hoc necesse est. Sed profecto hoc contingit dum quis pro culpa castigatur debite. seu punitur. Datet exemplariter pro cōsolatio quodam attente. neqz enim inquit corpore secari solum et vni malum. sed languere sectione et vltione indigens. non ergo prouidencie remissio est. sed intensio nondum puniri a puniente recte. etenim vere hec maxima punitio i malo manere impunitū. et si quis videre seipsuz posset talem habitum habentem. tunc utiqz gemeret entem seipsuz. Nec ille proclus. qui hac verbi gratia satis innuit manentem in malo impunitum. tantam habere deformitatem interioris habitus q' gemeret seipsum esse. et potius vellet non esse q' se esse taliter deformatum. Sed et premisse sue comparationi supra neptis mee dicta consonant manifeste.*

III. CONSIDERATIO.

*Q*uinta puella sic ait. *Nonne libenter velles crescere virtutum incrementis. Vellem forsan inquires. Vis ergo scire modum. Ecce natura docet te in plantis. Sicut em planta quedam plantata secundum illum aristotilem non crescit. nisi parum sit contusata. Ita est et de quibusdam hominibus q' in altitudinem perfectionis non crescunt nisi tundantur. vel contundantur moderate tunctione regularis discipline. vel castigationis diuine quibus hic tunduntur homines nunc in spe. et tandem in re celestis habitationis. plantati in domo domini. in atrijs domus dei nostri. De quibus nimiruz etiam sub methaphora lapidum canit sancta mater ecclesia. Tunctionibus pressuris expoliti lapides. suis coaptantur locis per manus artificis. disponuntur permansuri sacris edificijs.*

V. CONSIDERATIO.

*Q*uinta puella sic ait. *Nonne frater quandoqz erras in via morum. in via dei. aut lento forsan gressu procedis in eadem. Si ergo ad modum iumenti flagellaris ut vtrumqz corrigatur. Vtqz bene tecum agitur. quomodo inquires ad modum iumenti. Ecce iumentum percussum agnoscere videtur q' idcirco percutiatur. quia vel nimis lente p'greditur. et ob hoc gressum accelerat. vel quia ad viam redire debeat a qua errabat. Absit autem a te frater q' minus intelligas q' iumentū. Intellige g' q' ido flagellaris ne stes in via. s' celerius p'grediaris. quēadmodū de quibusdā psalmista ait.*

Multiplicate sunt infirmitates eorum. postea accelerauerunt. Nempe in via dei non progredi regredi est. ut ait pater clareuallis. Sed et digne acceleratur ad terminum qui est hominis summum bonum. Rursus intellige quod ideo flagellaris. quia deum errorem te abduxit a via dei. a via solaris pulchritudinis. et per flagella reduceris. O felicia flagella que hoc operantur. nam et via ad quam reducunt est utique felicissima. Vie eius inquit salomon. via impiorum tenebrosa. nesciunt ubi corruant. Justorum autem semita quasi lux splendens procedit. et cre-scit usque ad perfectum diem. Ibunt namque de virtute in virtutem. Sed quid habet pulchritudinis aut splendoris ista via. utique plus quam si esset aurea. vel quam si esset de solari materia. quippe secundum magnam patrem Augustinum. Verior est lux in spiritualibus quam in corporalibus. Sed ecce dicit ille prosper. Ad patriam vite de noctis valle vocati. Virtutum gradibus scandite lucis iter.

Capitulum tredecimum continens consolationes super dolore contritionis. et vniuersaliter super penitentia.

Tredesimo post premissa ad dominam consolatricem principalem accessit et alius tristis. ex eo quod ei dolor contritionis et vniuersaliter penitentia incumbat. petens ab ea consolationem sibi impendi. cui illa hac de causa de suis puellis sex prodones assignabat ad ipsum consolandum.

CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice si virtutem penitentiae agnouisses. mirarer satis si tibi amara foret. et non potius ipsam cordialiter adamares. Quippe de virtute eius et actu sic scribit magnus pater Augustinus. Penitentia inquit languores sanat. leprosos curat. mortuos suscitatur. sanitatem auget. gratiam conseruat. claudis gressum. cecis restituit visum. vitia fugat. virtutes exornat. mentes muniat et roborat. huius dicitur pater. Sed quid. Vis ne scire quod penitentia languores sanat. leprosos curat. mortuos suscitatur. Ecce sanat languores quos peccata venialia faciunt dum recentia ad spiritualia opera perficienda. et spiritus promptitudinem suam multitudinem tollunt. Curat autem leprosos quorum maculas fedas et abhominabiles. ac festorem proprii spiritus tanquam malum anhelitum peccata mortalia praesertim foris apparentia inducunt. Suscitatur vero mortuos a corde. qui a deo per peccata mortalia. praesertim infamatoria in cordibus hominum extincti sunt. quod nec aliquid bone vite habere iudicant. Omnes autem istos ad statum contrarium per penitentiam veram posse restitui minime dubitatur. Nimirum ut ait magnus ille archiantistes Ambrosius. egressus malicie scilicet per penitentiam. virtutis operatur ingressum. eodem studio quo crimen excluditur. innocentia copulatur. Audi autem quantum ad experientiam petrum illum. Rauennatam.

Quis inquit in seculo peccauit enormius paulo. quis in religione
 grauius petro. Illi tñ p penitentiã meruerunt assequi nō solum mini
 sterium. sed magisteriũ sanctitatis. **V**is ulterius scire q̄ pñia sani
 tatem auget. gratiam cōseruat. claudis gressus. cecis restituit visus
 vitia fugat. virtutes exornat. **E**cce auget sanitatem. quo em̄ cōfert
 ad sobrietatem. eo sanitatem auget corporis addendo et sanitatem
 mentis. qđ vl̄ in pte insinuat. **I**hesus fili⁹ syrach. **S**anitas inquit
 est anime et corporis sobri⁹ pot⁹. **G**ratiam aut̄ eo penitentiã cōseruat
 quo a lapsu in peccatum hoiem p̄seruat. qđ ipam nō est dubiũ opa
 ri. **S**z quid est claudis gressum restituere. nisi q̄ ante penitentiã sūt
 qui claudicant in duas ptes. quemadmodũ dicit salomō. vult et ñ
 vult piger. nec tales rectos habent gressus. dum p̄ hūmoris deu
 tionis carentiã aridos habent pedes affect⁹. quib⁹ per penitenti
 am hūmor deuotionis et calor diuini amoris restituitur. et p̄ cōse
 quens gressus rect⁹ pmouetur. **S**z quid est restituere cecis visum.
 nisi q̄ ante penitentiã sunt qui tanq̄ ceci visu carent debite reco
 gnitionis sui reat⁹. quib⁹ ip̄o facto dum vere penitet. est visus hu
 iusmodi restituit⁹. **Q**uid est aut̄ per penitentiã vitia fugare. nisi ea
 p̄ ipsam p̄clusus excludere. **Q**uid est per penitentiã vtutes exorna
 re. nisi ipsas per penitentiã gratiam recuperantē seu etiã augentē
 valde ornare. **A**udi ihesum filiuz syrach. **O**rnamentũ inquit gratie
 accipias. et sequit⁹. **A**nte verecundiã scz cōfessionis p̄cebit gratia.
 et p̄ reuerentia accedet tibi bona gratia. **D**eniq; vis scire q̄ pe
 nitentiã mentem munit et roborat. **E**cce cōstat hoc penitentiã opa
 ri eo q̄ in tanta hominis aĩm cōstituit securitate. q̄ facit eum mortē
 que oĩm terribiliuz finis est nō timere. **T**im quidē sic animat. q̄ pa
 tum reddit hominem. et in carcerem et in mortem ire. **D**e qua p̄fe
 cto animatione vna cū alijs penitentie laudibus loquens ille cy
 prian⁹. **O** inquit penitentiã omnia tu soluis. omnia aduersa tu mi
 tigas. omnia cōtrita tu sanas. omnia desperata tu animas. **O**mnia in
 quit tu soluis scz peccatorũ debita. omnia aduersa tu mitigas. scz cō
 sideratione culparum eo leuioza quo p̄pter eas sunt merito sustinē
 da. omnia cōtrita tu sanas. scz corda per peccata vulnerata. et ob
 hoc cōtrita. omnia desperata scz corda hominum desperantia p̄
 peccatorum multitudinem. tu animas salutis p̄missione. **D**e hīs p̄
 ctis vltimis. **A**udi psidorum. **P**enitentiã inquit est medicamentuz
 vulneris. spes salutis. per quã peccatores saluantur. et per quã de
 us ad misericordiam prouocatur.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **O** hō cur est tibi penitentiã desolationi
 et non poti⁹ cōsolatiōni. **D**ices forte. quia aliqua mala annexa
 habet. **S**z tu qui sic iudicas p̄ hoc errare videris. q̄ bona recompē
 sancia non accendis. **N**ā si hoc malũ annexũ hz penitentiã q̄ est ama
 ra. dolorosa. siue dura. malum huiusmodi hoc pacto cōpensatur

quod quidem eterno bono facit adherere. quo nihil dulci⁹. nihil
suavi⁹. nihil mīci⁹. Hinc nanq; solum bonum adhesionis qua dūn-
git eterno bono adherere dētra penitentiē amaritudinem. dolorem.
ac duriciem. distingui reperit. illustri jeronimo sub quibusdam hō
metaphoris inuente. Amaritudinēz iquit radicis. dulcedo pomi
compensat. pericula maris spes lucri delectat. dolorem medicine
spes salutis mitigat. qui desiderat nucleum frangit nucem. pñiam
agat qui vult eterno adherere bono. **h jeronim⁹.**

III. CONSIDERATIO.

Quercia puella sic ait. **O** homo cur grauis est tibi penitentiā. **D**i-
ces forte. qz sentio penam corpis et laborem. **S**i igitur vis q
apud te cesset sensus hōi. dīdera cū patre clareuallis. q nō sunt
odigne passionē hui⁹ tēpis ad p̄teritam culpaz que remittit⁹. scz
penitentib⁹. nō ad p̄sentis dōlatōis gratiā. que immittitur. non
ad futuram gloriā que p̄mittit⁹. **E**leua igit⁹ sensum tuum parāmp
ad gratiā internā. et gloriā eternā. vel saltem ad culpā que remit-
tit⁹ p̄fecti⁹ sentiendā. et grauenam pñie incipies quoddammodo
non sentire. testante p̄dicto patre clareuallis. **Q**ui inquit p̄fecte
senserit on⁹ peccati. et anime lesionem. aut parā sentiret. aut ex toto
non sentiet corporis penā. nec reputabit laborem quo peccata meru-
it deleri p̄rerita. et carueri futura. **h ille pater.**

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. **O** amice si tu dei ipsi⁹ habitudinē ad ho-
minem vere penitentem agnosceres. mixt⁹ esz si tibi penitentiā
agere graue esz. **S**i igit⁹ vis scire que nā sit dei ad hominem peni-
tentē habitudo. **A**udi magnuz patrem **A**ugustinū. hac in re id qd
nouerit referentēz. **I**usticia inq̄t de celo p̄spexit tanq̄ dei dñis. p̄-
cam⁹ huic homi. qz ip̄e sibi nō pepcit. **I**gnoscam⁹. qz ip̄e agnoscit.
duersus est ad penitendū peccatū suum. duertar et ego ad liberan-
dum eū. **h ille.** **S**z quid est ignoscere. nisi quasi ampli⁹ non cogno-
scere. **S**i igit⁹ vis peccata tua diuine noticie quodāmodo subtrabe-
re. et ip̄oz in deo obliuionē ad nō imputandū inducere. ip̄e agno-
scas qz peccaueris. et deo p̄picio libereris.

V. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. **C**ur grauis est tibi penitentiā. que v̄l one-
re caret. v̄l on⁹ leuissimū hz. **V**is hoc scire. **A**udi de onere pe-
nitentiē duos testes. **A**udi p̄mo magnuz patrem **A**ugustinum. **H**ic
nanq; de onere pñie quasi in ip̄i⁹ p̄sona sic dicit. **J**ugum meū leue
est. et sarcina mea leuis. **H**ec sarcina n̄ est pond⁹ onerati. s; ale sunt
volatozi. h̄nt em̄ et aues pennaz suarum sarcinas. et dicim⁹ qz por-
tant illas in terra. portant⁹ ab illis in celum. **A**udi sc̄do et patrem
clareuallis. **Q**uid inquit leui⁹ onere qd nō solum non onerat⁹. sed
portat omnem cui portandum imponit⁹. mirum op⁹ nature. **V**nde
grossescit materia. inde sarcina leuigat⁹. et quantū crescit in massa

tantum decrefcit in pondere. **B. ille.**

CVI. CONSIDERATIO.

Sexta puella fic ait. **D**ic homo queso quid meli⁹ horum. v^l cū conscientia interi⁹ perturbata dolorem exteri⁹ nō sentire. vel breuem sentire dolorem exteri⁹. eterno gaudio esse pensatum. **E**stimo q^d scdm primo iudices preualere. **V**is igit^r id q^d quantuz ad scdm innuit^r intelligere verum esse. **A**udi quid recitet volumen venerabile decretorū. **V**ere inq^t penitens semp dolet. et de dolore gaudet. de peccatis. s. omissis cū occurrunt memo^zie. vel habitualiter semper dolet. et de hoc etiā gaudet. **A**udi et psalmistā. **S**cdm inquit multitudinem dolorū meorū in corde meo. solationes tue letificauerunt animā meā. solationes inquit pntes scz interne v^l future. et eterne in presenti sperate. **A**udi deniqz apcius ad ppositum magni gregorij egregium testimoniū. **R**edemptor inquit noster momentaneos flet⁹ nostros eterno solatur gaudio.

Capitulum decimūquartū continens solationes sup pturitione.

Quartodecimo post pmissa ad sepe dictā dñaz solatricē principalē accessit et alia persona tristis. petēs sup imminente pturitione solari. **A**t illa eidem gratia solatōis impēdende de suis puellis duas assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella fic ait. **O** tu psona tristis cur tristaris rōne pturitionis. **E**osita inquires. qz grauer patior. et viscerib⁹ laceroz. **S**z tu attende q^d ceteris pib⁹ meli⁹ est sic pati momentaneū dolorem. q^d sine dolore nō accipe plē. p plē nāqz euadi^r maledictio sterilitatis. p plē vitat^r pditio hereditatis. p plē osequūt^r pntes quotidianuz solaciū dissimile plurimis alijs solacijs hystronicis. **p** plē presertim masculinā mater si regina est osequitur gratiā regis et statum securitatis. p plē mater si mendica est osequitur sepe necessitatē sustentatōis.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella fic ait. **C**ur psona tristis cum pturis. **C**ur nō diuinis spās in pmissis. **P**romittit nempe dñs sequelā gaudij cātīm obliuionis toti⁹ pressure quā pateris. **M**ulier inquit cuz pit tristitiam habet qz venit hora ei⁹. cum autem pepererit puerum. nō meminit pressure ppter gaudium. qz nat⁹ est hō in mundum. **A**cce dit autem huic gaudio spes future pbitatis ipi⁹ plis. spes futuri iuaminis. siue in laborib⁹ mechanicis. siue mediātib⁹ beneficijs ecclesiasticis. siue qñ pntes sunt alti stat⁹ puta regalis v^l simi lis. spes future affinitatis ostitēs i otrahēdis mrimonijs cū sibi pi b⁹ vel maiorib⁹ ad firmamētum vel exaltatōz status sui presentis.

Sed et spes accedere potest future sanctitatis ipsius plis. que etiam si statim post baptismum moriatur. sortem accipit in celo statim cum sanctis alijs. quippe in celo nemo locus habet nisi sit sanctus. atque ideo mulier pariens quem habet fructum. utique cum moritur post baptismum habet in celo fidelem patronum. materni doctoris discipulum. ad ibi redendum equiualens. quod hic fieri non potest quousque esset debitum.

Capitulū quindecimum continēs consolationes sup̄ occupationibus.

Quindécimo post premissa ad dominā consolatricez principalem accessit et alius tristis de suis occupationibus querendo. cui illa de suis puellis duas ad consolandum eum valde idoneas assignauit.

CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. **A**duertas homo quod quantum unum contrariorum bono hominis magis contrariatur. tanto eidem reliquum magis ueniens inuenitur. Sed quid. Nonne occupationi contrarius est otium. quod bono hominis miro modo contrariatur. Certe si hoc agnoscere uelis. et diligenti consideratione perpendere. certas inuenies probationes siue directuras quod otium bono hominis intantum contrariatur. quod ipsum non sine periculo temptationibus exponit dyaboli. uiciorum aggregationi seu corruptioni. uirtutum amissioni. et demum eterne damnationi. **V**is scire quod exponit temptationibus dyaboli. Ecce otium locum dyabolo preparat. quia homo otiosus est quasi puluinar dyaboli. et ollam tepidam libenter mulce insidet. que feruere fugiunt. Sane quod temptationibus pateat homo otiosus. patet ex eo quod legitur in patrum collationibus. quod monachum operantem unum demon pulsat. otiosus uero innumeris. Est enim homo otiosus quasi uerba sine muroz ambitu. et quasi signum ad sagittam. hinc patet clareuallis. **O**mni inquit temptationum sentina est otium. Sed et de temptationibus dyaboli aias irretitibus. **A**udi papalem epistolam. Otiositas inquit et uoluptas arma sunt hostis antiqui. ad miseram animam capiendas. Quapropter ad contrarium hortatur te insignis **Jeronimus**. Semp̄ inquit aliquid operis facito. ut te dyabolus inueniat occupatum. non enim facile capitur a dyabolo. qui bono uacat exercitio. **V**is autem scire quod otium exponat hominem uiciorum aggregationi seu corruptioni. discas hoc per simile. nam aqua corrumpitur quiete. et ferum trahit rubiginem. **V**is ulterius scire quod otium exponat hominem uirtutum amissioni. **A**udi rursus insignem **Jeronimum**. Nihil inquit in sancto proposito otio deterius est. quod non solum acquirit noua. sed etiam patet consumit. sancte uiuendi ratio processu gaudet et crescit. cessatione torpescit. quotidianis ac recentibus uirtutum incrementis instauranda mens est. et uiuendi habitus non de transactio sed de reliquo metiendus. **D**enique uis simul scire. quod otium exponat hominem uirtutum amissioni. et demum eterne damnationi. **A**udi premissam clareuallē

Ociositas inquit est mater nugar. non erca oim virtutum. Ipsa em
est que viru fortem fortissime precipitat in reatum. Facit em suffo
care virtutem. nutrire supbiam. et viam destruere ad gehennam.

CH. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur homo occupatōes refugis. Dices
forte quia sunt laboriose. Sed cur labores declinare satagis.
Dices forte qz mihi sunt graues. Sed contra hec preter ea que p so
rorem meam supra declarantur. Audi osilium patris clareuallis.
Subito inquit pcedendum de umbra ad solem. de otio ad labores.
graue cernitur ome qd incipit. Si tamen ab hys dissuescere. ab il
la se paulisper assuescere ceperit. vsus tollit difficultatem. inuenit
qz facile esse qd impossibile ante putauit. **h** ille pater.

Capitulum decimum sextum continens consolaciones super cure aia ruz impositōne siue sup onere pzelatōis imposito hōi inuolūtario

Extridécimo post premissa ad consolatricem accessit etiā
ali9 tristis quem cura animarum imposita. et on9 pla
tionis inquietabant. petens consolari. cui illa huius rei
gratia de suis puellis tres adiunxit.

CI. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O homo cur attendis ad cure inquietudi
nem. seu ad incommodū trāsitorij laboris. et non magis ad ma
iores requiem. q̄ ex plātōe spanda est eterne beatitudinis. Vis sci
re q̄ maior sit spanda. Audi vbum magni p̄is aug. decretorū vo
luntie recitatū. Nihil est inqt in hac vita. et maxime hoc tpe diffi
cili9 laborios9. et piculos9 epi aut psbiteri officio. s3 apud deuz
nichil beati9. si eo modo militet quo noster impator iubet. Dices
forte nō refugerem laborem. s3 periculū qd iste pater innuit anxi9
formido. Deo facto ita dicens nō erras omi quacunqz. s3 tamen est
qd pactum reformar. qd tam in laborib9 q̄ etiā in piculis tuum ad
iuuat impfectum. Nunq̄ legisti. angelis suis de9 mandauit de te.
vt custodiant te in omnib9 vjs tuis. In manibus portabunt te. ne
forte offendas ad lapidem pedem tuū. Sup aspidem et bisiliscum
ambulabis. et calcabis leonem et draconem. Dictū est ita. per la
pidem duos. p bestias aut predictas audaces. feroces. et vniuers
saliter bestiales subditos. nonnunq̄ venenū pueri iudicij et detra
ctionis in platum effundētes designādo. q̄les non abhorere hōis
bone dscientie gra dilectionis pximi. docet pater clareuallis. Ni
hil inqt formidet cum tali dscientia euz sancto job frater fieri dra
conū. et soci9 structionū. S3 et cui pmissa de angelorū custodia sme
dicta p̄z ex pcedētib9. Dicta siqdē sūt ei q̄ dixit vt pmittit. Tu es
dñe spes mea. altissimū posuisti refugiu tuū. Si itaqz spantē in dño.
atqz apud ipsum refugij locum altissimum fiducialiter querentem

custodit a piculis angelorum custodia: non est ambigendum quin excellentiores angeli prelati. non solum pro se. sed et propter subditos deputati. hoc nuntium dei potius operentur.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O amice si de rebus extrinsecis preciosis gaudent homines. quanto magis gaudendum est homini de se ipso si fuerit preciosus. Hoc autem laudis adiectivum pre alijs statibus consequi poteris. si tu ipse pastor fueris fructuosus. Audi preter claritatis. quam plurimis annis boni pastoreis functus est officio. Si inque rebus raritas precium facit. nil in ecclesia preciosius. nil optabilius est bono utilique pastore. Nempe rara avis est ista. iuxta illud. Rara avis in terris nigra similis cygno. **Ille.** Sed tu forsitan dices. Credo quidem utilem pastorem preciosum esse et optabilem. sed iam christi rara raritas terret. nec me inutilem servum presumere sinit. quod valeat talis esse. O amice non sis adeo pusillanimis. unam tantum causam habes ita cogitandi. que est proprie conditionis infirmitas. cui non est ulla tenentur imitandum. Sed due vel plures sunt cause alie quam unum prevalent. videlicet orationes et necessitas subditorum. et providentia circa salutem eorum. cui si te fiducialiter commendaveris. nec subire humiliter non assumptum. sed iniunctum pastore officium presumptionis erit. sed potius sancte spei. Demum in hac parte confidas de obedientia. que maxime est virtus.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O frater cur curam refugis pastore? forsitan inquires. quia nimium distractiva est. Sed hoc te non deturbat. cum sint plurima distractionem excusantia. atque distractum seu cura homini pressum magnifice consolantia. que nonnullis fororibus meis inferius etiam pro tua consolatione locuturus duxi relinquenda. Ad presens autem pro consolatione audias ipsius gregori pastore gregis dominici egregium verbum. Cur tempore dominice natiuitatis angelus pastore apparuerit. ipsosque claritas dei circumfulserit ratione mystica declarantis. Mystice inquit quod vigilanter pastore angelus apparet. eosque dei claritas circumfulsit. hoc est quod illi pre ceteris deum videre sublime merentur. qui fidelibus gregibus preesse solliciti sciunt. dumque ipsi pie super gregem vigilant. divina super eos gratia largitur choruscant. **Nec ille egregius** et ecce dicit. Qui fidelibus gregibus preesse solliciti sciunt. illi deum videre sublime merentur pre ceteris. qui scilicet forsitan abstractionem inordinate diligunt. et que sua sunt querunt. nec propter proximi necessitatem distractionem tolerando abnegant semetipsos. quibus pastores solliciti in sublimi tandem diuinitatis visione preferuntur. Diuina etiam gratia in presentia super eos non tantum large pro se. sed pro hijs etiam quorum curam deuotus gerunt largitur choruscant. **Nec istud Bede venerabili** tradidit in persona christi domini. Nolo gustum speculatiue suauitatis quam maxime in sanctis meis diligo. sperantibus in protectione alarum mearum inebriatis

ab ubertate dom⁹ mee. sicut laboriose usum actionis finire. s; per
mortez sublimi⁹ me apparente pfici. Hoc beda venerabilis. qd ne
qua⁹ p^{re}missa gregoriane sententie reputes obuiare. s; id sane in-
telligas dictuz de sanctis suis. i. de sanctis xpi qui no sibi ipis. s;
ipi xpo et ei⁹ membris saltem quantum ad p^{re}parationez animi sa-
tagunt esse sancti. quoz sanctitas non est illa de qua dicit jeroni-
mus. Sancta rusticitas sibi soli pdest. s; sanctitas illa que in paulo
optabat anathema esse a xpo p^{ro} fratribus suis. s. edificandis et in-
struendis in sanctitate et iusticia coraz ipso christo.

**Capitulum decimumseptimum continens consolationes sup onere
prouisionis incumbentis et pcuracionis.**

Decimoseptimo post pmissa ad dominā consolatricem p^{ri}-
cipalem accessit et alius tristis. grauat⁹ onere p^{ro}uisio-
nis. seu officio pcuracionis. cui ipa dñā p^{ro} consolatione
imp^{ro}pendenda de suis puellis duas pdoneas deputauit

CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O frater qui onere p^{ro}uisio-
nis tibi incumbentis grauaris attendas. q^{od} illoruz quoz es p^{ro}uisoz plurimi
magis te grauant. Ex hijs nanq; sunt quidā ut p^{re}lati qui pugna-
re habēt cōtra subditos vitiosos. cōtra discipulos et rebelles. Ex hijs
sunt et alij ut doctozes qui non sine maximo labore p^{re}uio noctur-
no studio et vigilijs pugnare habent. v^{el} in scolis cōtra errores. cō-
traq; garrulos et subtiles achilleycis argumentis. Ex hijs sunt alij
ut cōfessionum audientie dediti. qui pugnare habent cōtra vitia
de cordib; sibi cōfitentium extirpanda. Ex hijs sunt alij ut p^{re}dica-
tores qui nocte celi plustrant lumina. et die terzis dant verbi se-
mina. et qui demones hominum temptatores fugare hñt de cordi-
bus auditoruz. quib; non est colluctatio t^{em} aduersus carnez et san-
guinem. s; aduersus p^{ri}ncipes et p^{ro}ptates. aduersus mundi rectozes
tenebrar; har; cōtra spūalia nequicie stantes succincti. lumbos fu-
os in veritate. induci lorica iusticie. et in omnib; sumentes scutum
fidei in quo possint omia tela nequissimi ignea extinguere. Deniq;
ex hijs sunt et alij ut deuoti oratores et cōtemplatiui. et speciali-
ter monachi seu religiosi qui impugnant^{ur} a demōnib;. et exercita-
tos hñt inimicos. cōtra quoz temptationes hñt pugnare. et eozum
insidiosis nequicijs repugnare. Quā putas igitur mercedem habe-
bunt hij om̄s. siue quantaz. P^{ro}fecto magnā p^{ro}fus et inestimabilē
s; quid de horum p^{ro}uisozibus p^{ro}fecto puto q^{od} et illi tantaz ex
eo quidem q^{od} cure p^{ro}uisio-
nis p^{re}dictozum super se sarcinas susce-
perunt. atq; eas in humeris suis portant. quemadmodum hoc figu-
raliter sancitum videtur. equa illa lege qua strenuus pugnatōz

ille dauid iuste decreuit. q̄ descendencium ad p̄elium et remanen-
tium ad sarcinas portio equaretur.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nonne o amice v̄l quandoq; hanc phy-
lonis doctissimi sententiaz audiuiti bonorū laborum glorio-
sus est fructus? quanto magis bonorū pariter et multorū? Sed quid
profecto cuiusq; puisoris aliorū p̄sertim bonorū viorū qui bo-
nis arborib; op̄parati nesciunt nisi facere bonos fructus. labores n̄
solum sunt boni. s; et multi. quorū nimirum labores quos puisor
promouet non tam sunt ipsorū q̄ ipsi; puisoris. Ipse nanq; non so-
lum in se. sed etiam laborat in illis: quemadmoduz potest intelligi
textus apostoli dñcis ad thymotheū. **In omnib; labora.** Quanti igitur
putas poteris esse meriti qui puisor es aliorū. tu cui; fructus
in gloria est. nedum gloriosus. sed et copiosus. o quanta et q̄ sua-
uis esse poterit fruitio tua. dum qd̄ singularis est p̄ partes diuisum. tu-
um esse poterit p̄ aggregatōz. quasi totum omnium bonorū aggrega-
tione p̄fectum. Tu forte puisor ab alio esses in merito et premio.
quasi singularis. Puisor autem aliorū deuotus exñs esse poteris
quasi vniuersalis et generalis. et nonne melius hoc est in consecra-
tione finalis tue ac perpetue sortis. q̄ carere in hoc mūdo breui
tempore sollicitudine puisionis?

**Capituluz. decimooctauū dñens solationes sup incommo-
do arte celle. vel dom; siue sup angustia carceris reclusorij. vel al-
teri; loci.**

Decimooctauo post p̄missa ad sep̄dictam dominam
solatricem accessit et alij; tristis: sup p̄missi capitul-
li materia petens solari. at illa ei hui; rei gratia de
suis puellis tres adiunxit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic at. O amice plura eē scito p̄donea testimonia
atq; saluberzima documenta ad tuam solationem spectantia
per neptes meas inferi; recitanda. Sed et quo ad p̄sens etiā no-
ueris solationem habitaculi putilez tibi fore. Ad quid forsitan in-
quies? Profecto tam ad recolligendum vtiliter semina morū mora-
lium principiorū homini naturaliter insitorū. q̄ ad habendum se-
curum ioci solacium. Vis scire primum? Discas hoc exemplo. Nan-
q; quemadmodum arbor naturalis vt fructificet h̄yemis frigore
solatione indiget. ad humoris seminalis aggregatōz. Ita homo
moralis arbor existēs indiget frequentij; stricto habitaculo. cui;
constrictionem nata est sequi quedam animi recollectio ad semina
morū. i. ad moralia virtutum principia vtiliter. ad salubrem fru-
ctum bonorū operum solationib; p̄acticis aggreganda. Doero si
et scdm scire velis quomodo scz strictum habitaculum ofert non-
nunq; ad securum ioci solacium? Audi valerij; ex rñsiōe appollinis

aiantem: plus probari securitate ridens tugurium. q̄ tristem curis
et sollicitudinib⁹ aulam. Dicit quoq; valerius maxim⁹. humile tu-
gurium virtutes recipit: qd̄ et ipse ioco virtuoso patientissimi dyo-
genis ostendit. Dyogenes em̄ inquit cum torqueretur in dolio se
domum volubilem habere iocabatur. et se cum temporib⁹ omutā-
tem: frigore enim os dolij vertebat in meridiez. estate ad septentri-
onem: et ubicunq; se sol inclinauerat dyogenis simul pretorium
vertebatur.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Scito fr̄ q̄ distractio quā spaciōsa h̄itati,
onum loca operantur nonnunq; virtutes euacuat. econtra ar-
tum habitaculum quo se frequentantium excludit turbas hominū,
eo virtutum multitudinem ad se inūitat. quarum ingressum articu-
do non impedit. sed magis ad eam mentem recolligendo disponit.
Hinc est q̄ valerius ille maxim⁹ ut preactum est. Humile inquit
tugurium virtutes recipit: angust⁹ locus magnaruz virtutum tur-
bam capit. Sed que est hac in re attendenda diuersitas? Nonne nō
mediocriter meli⁹ est associari turba virtutum q̄ hominum? Scias
non de virtutum. sed de hominum multitudine dictum esse: multi-
tudo mente confusa est: et ubi multitudo. ibi confusio.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O frater si quid tibi eligenduz sit dubitas.
attendas dominum virtutum. qui tenera in etate in qua tamē
quid optimuz esset nouit non in pallacio spaciōso: sed humilimi et
despectissimi loci angustia reclinari preelegit. Audi Bedam vene-
rabilem verbum illud euangelicum de celestis pueri matre dictuz
reclinauit eū i presepio exponentez. Duri inquit presepis angustia
continetur. cui celum sedes est. Sed et grecus quidam eorundem
occasione verborum sic dicit. O admirabilem coartationem et pe-
grinationem quā subiit qui continet celū. Ab initio captat penuri-
am. et eam in seipso decorat.

**Capitulum decimumnonum continens consolationes sup in-
commodo peregrinationis vel exilij.**

Decimonono post premissa ad dominam consolatricem
supradictam accessit et alius tristis: conquerens de in-
commodo exilij et peregrinationis. cui ipsa pro cons-
olatione de suis puellis quatuor assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice quomodo status ille te contristat
quem deus ipse suadet. Est ne seductor deus? Absit. hoc enim
nephās est cogitare. Sed cogitandum est potius q̄ bonum quod-
dam absconditum in peregrinatione latet. quod ad commodum ho-
minis pertinet. Vis scire q̄ deus statū peregrinationis suadet? Au-
di vocē ei⁹ ad abrahā. Egredere inqt de terra tua. et de cognatōne

tua. et de domo patris tui. et veni in terram quam monstrauero tibi
Audi quoque eandem vocem ad isaac. Quiesce inquit in terra quaz
dixero tibi. et peregrinare in ea. Vis scire bonum quod inde sequit
ad commodum hominis attinens. attende quod verbis ysaac dictis sub
iunxit deus. eroque tecum et benedicam tibi. Sed et post verba di
cta ab hira. Benedicam inquit tibi. et magnificabo nomen tuum.
Sed quid. Nonne dei associatio. ero inquit tecum. Sed et benedictio
ipsa diuina et nominis magnificatio re-promissa. pacem cordis et
consolationem. ac per consequens commodum hominis vel inter
num magnifice operatur. nec ullam magis proportionem magnitudi
nis habet incommodum peregrinationis exterius ad pacem cor
dis et commodum interius. quam habeat ad totum mare incidens ei
nimbus.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O frater de exilio per neptes meas dir
cta superius te possent in proposito plurimum consolari. Sed
forsan nihilominus ideo times peregrinationis incommodum. quia
in necessarijs deficere times. Absit autem hoc a te. sed iacta cogita
tum tuum in domino precipue in peregrinatione. et ipse te enutriet.
Quid ni dixerim te enutriet. Quippe ipse amabit te. presertim pere
grinantem non a domino. sed ad dominum ad ciuitatem sanctam.
non modo ad sanctorum limina. sed lumina et numina et ad ipsius
sanctum sanctorum. Nec est impotens in valle miserie. vel in qua
cunq; eius parte te nutrire. tibi de necessarijs prouidere Audi de
hoc deo mandante loquentem in deuteronomio. Peregrino inquit
qui intra portas tuas est. da ut comedat. Si ergo sic deus manda
uit de te in tempore peregrinationis tue. confidas quod te non dese
ret. sed siue per se. siue per alios. pascet pariter et vestiet te. Audi
itidem eodem in libro loquentem. Deus inquit magnus et potens
et terribilis amat peregrinum. et dat ei victum et vestitum. et vos
ergo amate peregrinos. quia et ipsi fuistis aduene in terra egypti.
Ecce quomodo amabat eum deus. scilicet peregrinum quem et per ali
os amari mandat. Vtiq; per effectum qualem et ipse amorem ha
bet ad ipsum dans ei victum et vestitum. Sane parum esset hoc in
telligere secundum corpus tantum de exteriori. cum plus deus amet animas
que indigent interiori victu. scilicet verbi a deo inspirati. et vestitu
vario multiplicis habitus virtuosus. quo modo secundum animas principaliter
suadet apostolus. induite inquit vos sicut electi dei sancti. et dile
cti viscera misericordie benignitatem. humilitatem. modestiam. pati
entiam. et hoc quantum ad inferiores vestes. sed quantum ad super
iorem purpuream subiungit. super omnia autem hec caritatem habes
te. hijs habitibus suadet ut induantur. et quibus secundum animas. principali
ter non tamen solis aiabus. sed hominibus loquens ait. Induite vos sicut
sancti et dilecti. Nimirum omnis habitus anime est etiam corporis.
ipsa saltim anima mediate.

CLIII. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **O** karissime nonne scire se a deo amari digne omne incommodum in hoc mundo superat pegrini. Digne certe p̄sus. **S**z quid. profecto q̄ soroz mea p̄i⁹ asseruit. deum scz amare peregrinum. hoc rursus et scripture indicant. Nunc quidez per effectum quem asserunt affectuose cōparationis. nunc p̄ effectum d̄cesse iocunditatis in loco pegrinationis. nunc deniqz p̄ effectum amorose assimulatōnis. **V**is scire de effectu affectuose cōparationis. **A**udi illum phylonom doctissimum. qui de quibusdam deo loquens dicit sic. **V**t dignam perciperent pegrinationem p̄rogorum dei que tibi omni carior est terra. **V**is scire de effectu studiose recōmendationis. **A**udi quid domin⁹ p̄ moysen populo sit locutus. **D**eregrino inquit molestus non eris. scitis enim aduenaruz animas supple desolatas. quia et ipsi peregrini fuistis in terra egypti. **V**is scire de effectu d̄cesse iocunditatis in loco pegrinationis. **A**udi psalmistam. **C**antabiles inquit mihi erant iustificatio nes tue i loco pegrinationis mee. **V**is deniqz scire de effectu amorose assimulationis. **A**udi quid ad eum cleophas dixerit. **T**u inquit solus peregrinus es in iberusalem. et non cognouisti que facta sunt in illa hys dieb⁹. **I**pse etiam mox puulus nat⁹ tanq̄ peregrin⁹. paruul⁹ nedum de celo venit. sed et de bethleem ultra vna cum matre sua p̄ suum nutricium ioseph duct⁹ est in egyptū. manēs ibi vsqz ad obitum herodis qui eum perdere cupiebat. **S**z et pluries. nonnullis christ⁹ legitur apparuisse in specie peregrini. **N**aut dubium igitur q̄n de⁹ singulari amore dilexerit pegrinos. cum similitudo causa sit vel effect⁹ dilectionis seu amoris. nam et omne animal diligit sibi simile.

CLIII. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. **O** amice nōne docet te scriptura q̄ nedū filijs hoim. sed et filiab⁹ pegrinatio diuino nutu persuadetur. cuius incommodum p̄suasionis medio d̄pensatur. p̄mmo vera ceter superatur. **V**is hoc scire si vna sis de filiab⁹ hominuz. **D**iscas hoc ex psalmis quos quandoqz forte ruminasti. et attendas verba diuino tibi nutu per psalmistam dicta. **A**udi inquit filia et vide. et inclina aurem tuam. et obliuiscere populum tuum. et domum patris tui. et d̄cupiscet rex decorem tuuz. **S**z quid. **N**onne obliuisci populum suum et domum patris sui est act⁹ pegrinantis sequentis. nō solum gressu corporis. sed et animi vocem illam domini ad abhraz. **E**gredere de terra tua. et de d̄gnatione tua. et de domo patris tui. et obliuiscere igitur filia et tu populum tuum et domuz patris tui. et attendas medium. p̄ qd̄ hoc tibi p̄suadetur. psalmista subiungen te. et d̄cupiscet rex decorem tuum. **O** qualem vel quantum. **C**erte p̄sus magnum vel maximū. **R**eges nimiruz p̄sertim magni v̄l magnis assueti p̄ua non ponderant. **D**ecor ergo quez rex magn⁹ dñs

et rex magnus super omnes deos concupiscit. non potest esse par-
tius. Dices forte quo pacto ex filie huiusmodi peregrinatione se-
quitur decore ille? Profecto ex memoria populi sui et domus patris
sui quedam ei videtur adherere affecto. immo verius infectio spi-
ritualis decoris non mediocriter exclusiua. ad quem decorem vi-
detur econtra dicta peregrinatio predictorum obliuionem cau-
sans. ac per consequens infectionem remouens. nec propter transi-
tum celerem facile simile contrahens esse dispositiua. Desertim fi-
lia aurem suam inclinante. et audiente ac vidente interius quid
loquatur in ea dominus deus. qui interius non persuadet nisi pul-
chra et decora. Vnde talis propter peregrinationis sue gressum de-
coris et pulchritudinis. vel dispositiue causatiuum meretur audi-
re illud sponsi canticum. quod pulchri sunt gressus tui in calceamentis
filia principis. talis fuit illa hautdubium quam ihesus eternus a-
mor dilexit plurimum. que vna cum martha sorore sua de magda-
lo et bechania per impetuosum mare marsiliam usque peruenit. et
fortitudinem virilis animi sua in hac peregrinatione ostendit. de
qua ob hoc legitur. Mulierem fortem quis inueniet. pcul et de vl-
timis finibus precium eius. id est premium tam remote usque ad par-
tes occidentales peregrinationis. et sequitur fortitudo et decore
indumentum eius. et ridebit in die nouissimo.

**Capitulum vicesimum continens consolationes super proprie domus
seu hospitij carentia.**

Dicesimo post premissa ad dominam consolatricem an-
tedictam accessit et alius tristis propter proprie hab-
itationis carentiam desolatus. et petens consolari.
cui illa hac de causa de suis puellis tres satis pdone-
as deputauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice si imperator vel rex aliquis ma-
ximus propriam domum non haberet. tunc reuera stultum es-
set reprehensioneque dignum pauperem seruum. presertim in terra pe-
reginationis transitorie de proprii hospitij carentia querulari. S-
quid. Nunquid ille vnus mundi princeps rex regum. et dominus
dominantium in terra qua a celo secundum carnem peregrinatus
est in hoc mundo proprium aliquod possedit hospitium? Certe non.
quod per suum euangelium met testatur. Vulpes inquit foueas
habent. et volucres celi nidos. filius autem hominis non habet
vbi caput reclinet. hoc autem dicit testante beda venerabili. quasi
diceret et adiceret. cum tante sim paupertatis vt nec hospitium
quidem habeat. et non meo vtar tecto. Quocirca audi et iohannem os aureum

Aspice inquit qualiter paupertatē quā dominus docuerat per opa de,
monstrat: nō erat ei mensa. non candelabuz. non domus. nec quicquid
aliud talium. **Hille.** Sic ergo et tibi solatium habere dicte tue car-
rentie socium talem et tū.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. **O** mi frater si nosset domum aliā tibi in
celis preparatam que et qualis esset. penitus vilipenderes et pro
nihil reputares: sed et digne cōtemneres domum habere propriam
hic in terris. Nonne legisti apostolum. **Scimus** inquit quoniam si terre-
stris domus nostra huius habitationis dissoluatur. quod edificationem
ex deo habemus. domum non manufactam. sed eternam in celis. **Et**
forsan inquires. que. qualis. quanta. **Ecce** si que sit quantum ad sub-
stantiam scire velis. profecto mansio est de substantia celi empirei. cui
libet non indigno disposita ab eterno. **Si** scire velis quantitatem.
Ecce si quilibet stella visu notabilis paucissimis forte exceptis ma-
ior dicitur tota terra. et si cum hoc celum empireum quanto stella
to celo est altius. tanto sit et maius seu latius. et prosequens omnium
corporum maximum. ut hinc dictum sit prophetice. **O** israel quoniam ma-
gna est domus dei. non est arbitrandum cuiusquam mansionem in do-
mo illa dei tam magna constitutam quam esse optere. **Si** vero qua-
litatem scire desideres. **Ecce** gloriosus ille miles sanctus sebastianus
mansiones possidendas in celis vocat per metaphoram sydereas man-
siones. **Ecclesia** vero cantu suo dulcissimo vocat eas mansiones
lucidissimas: in circuitu inquit tuo domine lumen est quod nunquam de-
ficiet: ubi constituiti lucidissimas mansiones. ibi requiescunt sancto-
rum anime. **Domus** etiam dei magna hijs mansionibus distincta. non
ut domus quedam ezechie. sed ut regis totius celestis hierarchie. domus
est aromatum. cuius qualitas est resultans ex odore sanctorum. cum ec-
clesia cantet teste aquinensi. quod odor suavissimus erunt corpora san-
ctorum. **Est** etiam mansio letantium de qua psalmista ait. sicut letan-
tium omnium habitatio est in te. scilicet propter vocalem cantum. **In** civitate
namque domini clare sonant iugiter organa sanctorum. **Audi** gregor-
ium hac in re egregie locutum. **In** illa inquit eterna patria cum iu-
storum mens in exultatione rapitur. lingua in canticum laudis ele-
uatur. **O** vere degenerem. qui hijs domus dei qualitatibus. et gratissi-
mis accidentibus non rapitur. qui non dicit vel in corde cum psal-
mista. domine dilexi decorem domus tue. aut qui non dicit. unam pe-
tita a domino hanc requiram. ut inhabitem in domo domini omnibus
diebus vite mee. **Sed** dices forte. quoniam modo mansionem in hac
domo consequi poterō. **Ecce** profecto correspondendum esse reos et
cooperandum ipsi redemptori nostro in mundum nato. ut scilicet quem
admodum de ipso beda ait venerabilis. qui ad dexteram patris se-
det. in diversorio loco eget. Ita et nos eius nos carrentie conformando

domo propria vel hospitio hic libenter velimus egere. ut in domo patris sui nobis per eum prepararentur dicte mansiones lucidissime pariter et iocundissime.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O amice si per premissa nondum tua cessavit tristitia peregrinationis tue tempore. consilium sequere illustris jeronimi. ut si velut in heremo corporali cares hospitio. si hoc terret. paradysum mente deambules. quo pacto cum mala que nos hic premunt. ad deum ire. et que sursum sunt querere nos compellunt. perambulandi tibi datur occasio celestes illas officinas. et utrunque etiam modo. hoc in tpe per sancte spei certitudinem spiritui tuo de hospitio providendi. ut quod tandem habebit in re. in terim se in illo recipiat in spe sancta. ad minus spe gaudendo. quod quidem iusta in libra ponderatum videtur corporali hospitio prevalere. Denique sapientia edificavit sibi domum. scilicet ipsam mundam animam que sedes est sapientie. secundum patrem clareuallis. Itaque hac indigentia proprie domus exterioris te ad interiorum conuertendo atque excellentiorem. dicas cum philone doctissimo. Intra in domum meam. scilicet domum cordis. conquiescam cum illa. id est cum ipsa sapientia. non enim habet amaritudinem conuersatio illius. nec tedium conuictus illius. sed leticiam et gaudium. et ita videbis multipliciter quod recompensatio est possibilis proprii hospitij corporalis.

Capitulum vicesimum primum continens consolationes super incommodo in defectu lecti vel cussini consistente.

Vicesimo primo post premissa. ad dominam consolatricem illustrissimam accessit et alius tristes propter defectum lecti et cussinorum desolatus. petensque consolari. cui illa mox de suis puellis duas assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. O amice tu nescis de quo querularis. vix nam te non sic grauares querelis. Num soli supati lectis vel cussinis possunt dormire. aut suo languori consulere. Absit quippe. non dixit sponsa amore languens. fulcite me cussinis qui arte comparantur. sed fulcite inquit me floribus. que natura preparat. Sed et de somno si vis scire ac de consimilibus. Audi boetianam illam consolatricem. Eelix inquit nimium prior etas. Facili que sera solubatur. jeiunia soluere glande. Non bachica munera nozat. Somnos dabit herba salubres. Dotumque lubricis amnis. Umbra altissima pinus. Utinam modo redirent. In mores tempora prisca. Nec illa que proorsus existens sapiens si etatem in qua ista erant felicem minimum fuisse affirmat. si et temporum eorumdem reditum exoptat.

restat profecto ut moderna tempora cum suis comodis arte atq3
solicitudine nimia comparatis propter effect9 suos malos quos
inducunt infelicia sint censenda: hinc nanq3 refert et illustris pa-
ter jeronimus qd Epicurus philosophus licet tantus esset volupta-
tis assertor ut ipsam felicitatem constitueret. libros tamen suos
replevit oleribus et pomis. vilibus cibis determinans esse viuen-
dum. ex eo qd exquisite epule maiorem penam habeant in inquiren-
do. qd voluptatem in abutendo nec posse sapientie vacare si mense
abundantiam cogitemus.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. O frater nescis qd testante paulo spiritu-
alis omnia iudicat. Iudicium ergo virozum spiritualium. ce-
terozum hominum iudicio est in proposito preferendum. et quod
iudicant eligendum. magisq3 gratum est habendum. **S**3 quid. **N**o-
ne viros spirituales seipos castigare. et viros religiosos mollib9
lectis duos saccos straminum vides preeligere. **S**ed et prochu-
dor. **C**ur non erubescis robuste frater de lectorum. siue cussinorum.
aut puluinarium carentia querulari. cur non attendis vel nati sal-
uatoris tenerzima membra. et nichilominus per eum electa et pre-
electa incommoda. **D**ic queso quo lecto utebatur in stabulo. aut qd
bus cunis vel cussinis in presepio. **C**erte nec interius plumosus.
nec exterius deauratus. aut aliter speciosus. vel preciosus erat ei
lectus vel cussin9. sed feno iacere pertulit. qui nec cunas habuit.
Audi canticum matris ecclesie. d matris sue marie vtero iam egres-
so infante sic cantantis. **F**eno iacere pertulit. presepe non abhorru-
it. paruoq3 lacte pastus est. per quem nec ales esurit. **A**udi rursus
quid euangelica hystoria narret de maria. peperit inquit filium su-
um primogenitum. et pannis eum inuoluit. et reclinauit in prese-
pio. quia non erat illi locus in diuersorio. **A**udi quoq3 ppter cuna-
rum carentiam quid grecus quidam circa hoc de filio dei mox na-
to dixerit. **A**b ipsis inquit primordijs volebat hominuz deulcare
superbiam. atq3 ideo non tantum ho fit. sed etiam homo pauper.
et pauperem matrem elegit. que caret cunis quibus natum infantem
reclinet. **Q**ua in re pensandum non forte ita contigisse. sed ut pmis-
sa testantur ex ipsius quidem infatis electione. de quo si confide-
res qd ipse fuerit dei virtus et dei sapientia. prozsus insipiens com-
probaris. si electio tua sue fuerit contraria.

ExPLICIT tercius liber de consolatione theologie. **I**ncipit liber
quartus continens consolationum remedia contra illa turbatua-
que opponuntur glorie et honori. **C**apitulum primum continens
consolationes super amissione vel carentia glorie mundane.